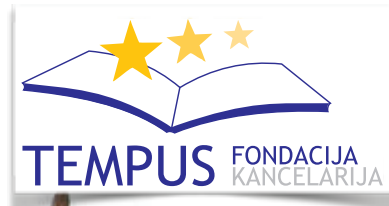

Tempus bilten br. 7

Poštovani čitaocē,

Započinjemo 2014. godinu sa sedmim brojem Tempus biltena u kojem ćemo sa zadovoljstvom predstaviti prve informacije o konkursima programa Erasmus Plus.

Godina za nama bila je uspešna za institucije iz Srbije u sva tri programa Evropske unije namenjena obrazovanju sa kojima radi naša kancelarija:

- √ 18 novih Tempus projekata;
- √ produženo finansiranje za tri Erasmus Mundus mreže za razmenu a trenutno je otvoren još jedan konkursni rok za institucije;
- √ 26 novih LLP projekata;
- √ uspostavljen nacionalni centar evropske mreže za karijerno vođenje i savetovanje u Srbiji – Euroguidance centar.

Pored ovih tema, predstavimo Vam i najnovije vesti iz tekućih projekata u nadi da ćemo Vas tako zainteresovati i podstaći da posetite njihove sajtove ili pitate njihove učesnike za više detalja.

Iskreno se nadamo da ćete Vi i vaša institucija razmotriti šanse za konkurisanje na nekom od otvorenih poziva za projekte i tako dobiti najbolje od onoga što projekti predstavljaju - razmena dobrih praksi, dragoceni dijalog sa kolegama iz drugih zemanja, kao i nova prijateljstva...

Vaša Fondacija Tempus

Erasmus+

Fondacija Tempus se od početka 2014. godine nalazi na novoj adresi:

Resavska 29, I sprat (ugao sa Mišarskom ulicom).

Imamo i nove brojeve telefona: **011/33 42 340 i 011/33 42 342**

Naše email adrese i adresa za veb-sajt su ostali nepromenjeni.

Od ove godine, naša kancelarija postaje nadležna za promovisanje programa Erasmus Plus što će uskoro postati vidljivo i u zvaničnom nazivu.

IMPRESSUM

ISSN 1825-3634

Tempus Bilten br. 7
3. februar, 2014.

Bilten Fondacije Tempus

Glavni i odgovorni urednik:
Marija Filipović-Ožegović

Uredivački odbor i prevod:
Sofija Dukić, Nina Stojanović, Marko Banković, Irena Žuvela, Milena Škaljac, Ivana Babić

Saradnici na uređenju Biltena:
Emilija Elek, Sofija Mašić

Lektor:
Irena Popović

Dizajn i priprema za štampu:
Nina Stojanović

Štampa: Štamparija Plus

Tiraž: 1.000 primeraka

Izdavač:
Fondacija Tempus - Tempus kancelarija u Srbiji

Beograd

DEO 1	
Novi programi program Evropske unije za period 2014 – 2020.	1
• Početak sprovođenja EU programa Erasmus+ za saradnju u oblasti obrazovanja, mladih i sporta	1
Skupovi koje organizuje Stručni tim za reformu visokog obrazovanja	7
• Okrugli sto: Visoko obrazovanje i privreda - saobraćaja	7
• Okrugli sto: Statistika u visokom obrazovanju	8
• Konferencija: Kakvo inicijalno obrazovanje je potrebno nastavnicima predmetne nastave?	9
Nacionalni Euroguidance centar Evropske mreže za podršku karijernom vođenju i savetovanju	10
• Konferencija o karijernom vođenju i savetovanju i seminar za nastavnike	11
• Baza obrazovnih mogućnosti za strane studente - StudyinSerbia.rs	11
DEO 2	
Tempus vesti	12
• Rezultati šestog, poslednjeg Tempus IV konkursa	12
• Srpski jezik u svetu i jezici sveta u Srbiji - istraživanja projekta REFLESS	15
• Novi studijski programi na inženjerskim fakultetima u Srbiji projekat DIAUS – projekat DIAUS	16
• Saradnja privrede i univerziteta – kako unaprediti zapošljivost mladih? projekat CAREERS	16
• Konferencija projekta EQUIED "Izjednačavanje šansi za pristup visokom obrazovanju: Analiza mera i preporuke"	18
• Akreditovani novi studijski projekti za obrazovanje učitelja projekat HAMOC	19
• Master program za obrazovanje nastavnika predmetne nastave – projekat MASTS	20
Uspešna 2013. godina za ERAZMUS MUNDUS program	21
• Produžetak finansiranja za tri Erasmus Mundus mreže za razmenu i novi konkurs za institucije	21
• Prilike za pojedince - stipendije za zajedničke EM studijske programe i stipendije kroz pet mreža za razmenu	21
• Svečani ispraćaj generacije stipendista za 2013. godinu i novi stipendisti	22
• Prvi Erasmus Mundus alumni događaj	22
Program za celoživotno učenje	23
• Rezultati prethodnog konkursa	23
• Leonardo da Vinči projekat Pirate : Zemljana gradnja u Evropi	25
• Komenijus projekat –«Unapređenje obrazovne efektivnosti osnovnih škola»,	26
• Transverzalni projekat « Ocenjivanje ličnih praktičnih veština i sposobnosti»	26
DEO 3 : O Tempus projektima iz konkursnog roka 2012.godine	

Evropska komisija je organizovala konferenciju u Atini s namerom da državama Zapadnog Balkana predstavi mogućnosti za konkurisanje dostupne u okviru novog programa EU za obrazovanje, sport i mlade, Erazmusa+. Na konferenciji je učestvovalo preko 200 nastavnika visokoškolskih ustanova, profesora iz osnovnih i srednjih škola i predstavnika omladinskih organizacija. Konferenciju su otvorili gospodin Jan Trušćinski, generalni direktor iz Direktorata za obrazovanje i kulturu Evropske komisije i Dimitris Kourkoulas, zamenik ministra spoljnih poslova Republike Grčke.

Početak sprovođenja EU programa Erazmus+ za saradnju u oblasti obrazovanja, mladih i sporta

Evropska komisija je u drugoj polovini decembra 2013. godine objavila prve konkurse i na svom sajtu predstavila Vodič za konkurisanje za program Erazmus+. Prema ranijim najavama, novi program za saradnju Evropske unije pokriće oblasti obrazovanja, mladih i sporta i trajaće od 2014. do 2020. godine. Erazmus+ nasleđuje tri programa za obrazovanje u kojima je Srbija do sada učestvovala - Tempus, Erazmus Mundus i Program za celoživotno učenje, kao i program Mladi u akciji.

Sa ukupnim izdvajanjima u iznosu od 14,774 mlrd evra za narednih sedam godina, očekuju se da će kroz Erazmus+ biti finansirani projekti koji će podržati sve nivoe obrazovanja, veću sinergiju formalnog, neformalnog i informalnog učenje, snažnije povezivanje sa svetom rada i stvaranje dodatnih vrednosti za evropski prostor obrazovanja. Takođe će postojati mogućnosti za bolje povezivanje zemalja članica u definisanju obrazovnih politika. Program nastavlja da promoviše priznavanje i vrednovanje stečenih kvalifikacija, otvoreni pristup obrazovnim materijalima, dokumentima i medijskim sadržajima koji nastaju kroz finansirane projekte, kao i međunarodnu dimenziju aktivnosti, višejezičnost, jednakopravnost i inkluzivni pristup obrazovanju.

U fokusu programa je, između ostalog, i jačanja potencijala mladih za aktivno učešće u građanskom društvu i razvoj liderskih veština, solidarnosti razumevanje između kultura.

Za oblast sporta, prioritet je saradnja i umrežavanje organizacija za sport i podrška projektima koji mogu indirektno doprineti ublažavanju društvenih i ekonomskih aspekata fizičke neaktivnosti.

Predviđena je suštinska podela na tri ključna dela-aktivnosti Programa koje se tiču obrazovanja i mladih:

- mobilnost - ključna aktivnost 1 (*Key action 1 – learning mobility of individuals*),
- projekti institucionalne saradnje - ključna aktivnost 2 (*Key Action 2: Cooperation for innovation and the exchange of good practices*) i
- podrška reformi obrazovnih politika - ključna aktivnost 3 (*Key action 3 – Support for policy reform*).

Izdvojeni su, kao specifični, potprogrami Žan Mone i Sport.

Shodno Vodiču za konkurisanje, institucije koje imaju pravo da učestvuju u Erasmus+ projektima prvenstveno moraju da pripadaju tzv. **programskim zemljama** (zemlje EU, Makedonija, Island, Lihtenštajn, Norveška, Švajcarska i Turska), dok su pojedini delovi Programa, naročito oni koji se odnose na visoko obrazovanje, takođe otvoreni i za učesnike iz tzv. **partnerskih zemalja** (partnerske zemlje mogu biti one koje se nalaze u susedstvu EU ali i sve druge zemlje sveta). Za sprovođenje Programa nadležne su Evropska komisija na evropskom nivou, nacionalne agencije na nivou programskih zemalja i nacionalne Erazmus+ kancelarije na nivou partnerskih zemalja.

Osim njih, sprovođenje programa podržavaju **Eurydice mreža** (koja se bavi indikatorima i statističkim podacima o nacionalnim obrazovnim sistemima, izradom komparativnih studija i analiza), **nacionalna podrška eTwinning platformi**, Timovi stručnjaka za reformu visokog obrazovanja timovi (**HERE timovi**) i **mreža Euroguidance centara** koji podržavaju saradnju u oblasti karijernog vođenja i savetovanja kao i podršku mobilnosti zarad učenja (videti članak o *Euroguidance* centru u ovom biltenu), kao i druge mreže na evropskom nivou.

Srbija, koje se trenutno ubraja u partnerske zemlje u susedstvu EU, ima mogućnost za učešće u svim ključnim delovima Programa. U tom smislu, pravimo razliku između onih vrsta projekata koje će institucije iz Srbije moći da:

1. podnose u svojstvu koordinatora i/ili da učestvuju kao partneri,
2. učestvuju samo kao partneri i
3. učestvuju kao partneri ukoliko njihovo učešće donosi dodatnu vrednost projektu.

Sledi pregled mogućnosti za učešće institucija iz Srbije u skladu sa ovom klasifikacijom.

Posebna napomena: VŠI iz Srbije koje žele da učestvuju u Erasmus+ projektima za sada ne moraju da poseduju Erasmus povelju za visoko obrazovanje.

1. Učešće u programu Erasmus+ u svojstvu podnosioca projektne prijave i/ili partnera na projektu

Obrazovanje

Učešće visokoškolskih institucija (VŠI) iz Srbije u svojstvu podnosioca projektne prijave ili partnera na projektu i drugih institucija može se očekivati u sklopu komponente **Projekti izgradnje kapaciteta** u visokom obrazovanju (projekti institucionalne saradnje - ključna aktivnost 2, međunarodna dimenzija Programa). Učešće u takvim vrstama projekata biće moguće uskoro, po okončanju pregovora zemalja Zapadnog Balkana sa Evropskom komisijom o finansijskim aspektima učešća, što je i uslov za objavu konkursnog roka u 2014. godini.

Programski vodič još uvek ne sadrži detaljno pojašnjenje u vezi sa projektima tzv. međunarodne dimenzije ali se očekuje da i taj deo bude razjašnjen.

Projekti ovog tipa ličiće na ranije Tempus projekte i zadržaće podelu na zajedničke i strukturne (*joint and structural projects*), zavisno od toga koliko se široko postavljaju njihovi ciljevi.

Pokrivaće, opet slično Tempusu, mogućnosti unapređenja studijskih programa, modernizaciju upravljanja institucijama visokog obrazovanja i saradnje visokog obrazovanja sa društvom. Projekti će moći da imaju dodatni deo namenjen za organizovanje mobilnosti studenata i nastavno osoblja, na osnovu međuuniverzitetskog sporazuma.

VŠI institucije iz Srbije takođe mogu da prijavljuju projekte u okviru komponente **Žan Mone**, gde su na raspolaganju:

- Žan Mone moduli, Žan Mone katedre i Žan Mone centri izuzetnosti (grantovi u visini od maksimalno 30.000, 50.000 odnosno 100.000 evra);
- Žan Mone podrška institucijama i asocijacijama specijalizovanim za tematiku evropskih integracija, bez ograničenja visine finansiranja po instituciji i maksimalnog granta od 50.000 evra za asocijacije;
- Žan Mone mreže (politička debata sa akademskom zajednicom) namenjene su VŠI ili drugim organizacijama aktivnim na polju evropskih integracija. Moraju da obuhvate najmanje pet institucija iz pet različitih zemalja i mogu da dobiju maksimalno finansiranje u iznosu od 300.000 evra;
- Žan Mone projekti (politička debata sa akademskom zajednicom) su namenjene VŠI ili drugim organizacijama aktivnim na polju evropskih integracija. Dovoljno je da prijavu podnese jedna institucija, koja kasnije može da uključi i neke druge ustanove. Maksimalan iznos granta je 60.000 evra.

Svi navedeni tipovi Žan Mone projekata su trogodišnji, izuzev poslednjeg tipa projekata koji može da traje između 12 i 24 meseca. **Prijave za sve vrste Žan Mone projekata uvek se podnose Izvršnoj agenciji (EACEA), a rok je 26. marta 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu.** Finansiranje projekata počinje od 1. septembra iste godine.

2. Učešće u programu Erasmus+ u delovima programa u kome institucije iz Srbije ne mogu da podnose projektne prijave, ali mogu da učestvuju kao punopravni partneri na projektu

Obrazovanje

U **zajedničkim master programima** u sklopu ključne aktivnosti 1 treba obezbediti učešće VŠI iz najmanje tri različite programske zemlje od kojih jedna podnosi prijavu ispred konzorcijuma. Visokoškolske i druge vrste institucija iz Srbije mogu biti punopravni partneri u projektima. To mogu biti VŠI, preduzeća, državne institucije, NVO, istraživački institututi. Prijave se podnose Izvršnoj agenciji (EACEA) **do 27. marta 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu** a finansirani projekti počinju sprovođenje između 1. avgusta i 31. oktobra iste godine. Visina granta za pripremnu godinu i tri studijske godine varira između 2 i 3 miliona evra.

Takođe, najmanje 75% stipendija za Zajedničke master programe biće namenjeno kandidatima iz partnerskih zemalja. Stipendije koje se dodeljuju studentima pokrivaće čitav period trajanja master programa.

Međunarodna dimenzija Programa uključuje još i projekte za bilateralnu razmenu studenata i nastavnog osoblja gde će prijavu za projekat podnositi visokoškolske institucije iz programskih zemalja svojim nacionalnim agencijama.

Međunarodna kreditna mobilnost pojedinaca u sklopu Ključne aktivnosti 1 Programa, će institucijama iz Srbije postati dostupna u kasnijoj fazi implementacije Programa, po okončanju pregovora o finansijskim aspektima učešća.

Mladi

Projekti izgradnje kapaciteta usmereni na mlade podstiču saradnju i razmenu između programskih i partnerskih zemalja iz različitih delova sveta. Ova vrsta projekata ima transnacionalni karakter, traje od 9 meseci do 2 godine i trebalo bi da obuhvati najmanje 3 organizacije iz 3 različite zemlje, od kojih je bar jedna pripada programskoj zemlji i najmanje jedna partnerskoj zemlji. Prijavu može podneti bilo koja NVO, nacionalni omladinski savet ili državna institucija iz programske zemlje Izvršnoj agenciji (EACEA) u Briselu **do 3. aprila 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu** za projekte koji počinju između 1. oktobra iste godine i 28. februara naredne godine i do 2. septembra u 12 časova po briselskom vremenu za projekte koji počinju 1. marta i 31. jula naredne godine. Maksimalan iznos granta za ovu vrstu projekata je 150.000 evra.

Strukturisani dijalog: sastanci između mladih ljudi i donosioca odluka vezanih za omladinske politike u okviru ključne aktivnosti 3 promovise se aktivno učešće mladih u demokratskom životu društva. Putem sastanaka, konferencija, konsultacija i organizovanja događaja mladi se uključuju u dijalog na koji način treba da se oblikuju i sprovedu omladinske politike. Prijavu podnosi organizacija iz programske zemlje, a kao učesnici mogu da se pojave i organizacije iz partnerskih zemalja. U ovim projektima koji traju između 3 i 24 meseca i donose grant od maksimalno 50.000 evra mogu da učestvuju neprofitne organizacije, asocijacije, NVO, evropske omladinske NVO i državne institucije na lokalnu.

Prijave se podnose Nacionalnoj agenciji zemlje u kojoj je podnosilac prijave osnovan **do 30. aprila 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu za projekte koji počinju između 1. avgusta iste godine i 28. februara naredne godine i do 1. oktobra u 12 časova po briselskom vremenu za projekte koji počinju 1. januara i 30. septembra naredne godine.**

Sport

Kolaborativna partnerstva pružaju mogućnosti za razvoj, transfer i sprovođenje inovativnih praksi u različitim oblastima vezanim za sport i fizičku aktivnost uz uključivanje različitih aktera. Projektu prijavu za period od 12 do 36 meseci i maksimalan grant od 500.000 evra podnosi organizacija iz programske zemlje, ali bilo koja organizacija iz partnerskih zemalja širim sveta takođe može da učestvuje. Organizacije koje mogu da čine konzorciju mogu biti javne nacionalne, regionalne ili lokalne javne ustavnove nadležne za sport, Nacionalni olimpijski komitet ili sportska konfederacija, sportske organizacije na svim nivoima, nacionalne sportske lige, sportski klubovi i druge organizacije. Prijave se podnose Izvršnoj agenciji (EACEA) u Briselu **do 15. maja 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu** za projekte koji počinju od 1. januara naredne godine.

3. Učešće u programu Erasmus+ u delovima programa u kojima institucije iz Srbije mogu da učestvuju kao partneri sa ograničenim budžetom ukoliko njihovo učešće donosi značajnu dodatnu vrednost projektu

Strateška partnerstva se odnose na saradnju institucija u oblasti obrazovanja, obuka i mladih u programskim zemljama, s ciljem saradnje, razmene iskustava i dobrih praksi. Organizacije aktivne u oblasti obrazovanja, obuka i mladih, preduzeća, državna tela, organizacije građanskog društva koje su aktivne u različitim socioekonomskim sektorima, mogu da sarađuju ostvarivanjem strateških partnerstava i da sprovedu inovativne prakse koje će dovesti do kvalitetnijeg podučavanja, obuka, učenja, omladinskog rada, institucionalne modernizacije društvene inovacije. Erasmus+ nudi veliku fleksibilnost u pogledu aktivnosti koje se mogu sprovesti u takvim projektima, pod uslovom da se pokaže da aktivnosti vode ka ostvarivanju ciljeva definisanih za ovu vrstu projekata.

U strateškim partnerstvima mogu da učestvuju (ne kao podnosioci prijave, već samo kao partneri) i institucije iz partnerskih zemalja ukoliko njihovo učešće donosi značajnu dodatnu vrednost projektu. Prijava se podnosi Nacionalnoj agenciji zemlje u kojoj se nalazi institucija koja podnosi prijavu **do 30. aprila 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu** za projekte koji počinju od 1. septembra iste godine. Ova vrsta projekata traje 2 ili 3 godine i maksimalni grant iznosi 150.000 evra godišnje (tj. 12.500 evra mesečno).

Savezi znanja su projekti koji će podržati saradnju institucija visokog obrazovanja i preduzeća zarad podrške inovacijama, preduzetništvu, kreativnosti, zapošljivosti i multidisciplinarnim studijama. Ti projekti treba da obuhvate najmanje šest nezavisnih organizacija iz bar tri programske zemlje, od kojih su bar dve VŠI i bar dve kompanije. Prijavu ispred konzorcijuma za ovaj dvogodišnji ili trogodišnji projekat podnosi institucija iz programske zemlje Izvršnoj agenciji (EACEA) u Briselu. Oni projekti mogu da obuhvate bilo koju javnu ili privatnu organizaciju u programskoj zemlji ili bilo kojoj partnerskoj zemlji širom sveta ukoliko njihovo učešće donosi značajnu dodatnu vrednost projektu. Rok za prijavu je **3. april 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu** za projekte koji počinju najranije 1. novembra iste godine. Maksimalan grant EU za dvogodišnje projekte iznosi 700.000 evra, a za trogodišnje 1.000.000 evra.

Savezi sektorskih veština podržaće razvoj kurseva i obuka za stručno i profesionalno obrazovanje koje obrazovne institucije kreiraju u saradnji sa poslodavcima a u skladu sa potrebama tržišta rada. Prijave podnose programske zemlje a konzorcijum može da obuhvati bilo koju javnu ili privatnu organizaciju u programskoj zemlji ili bilo kojoj partnerskoj zemlji širom sveta. Savezi treba da imaju najmanje devet organizacija iz najmanje tri programske zemlje, uključujući dve države članice EU. Prijavu ispred konzorcijuma za ovaj dvogodišnji ili trogodišnji projekat podnosi institucija iz programske zemlje Izvršnoj agenciji (EACEA) u Briselu. Rok za prijavu je **3. april 2014. godine u 12 časova po briselskom vremenu** za projekte koji počinju najranije 1. novembra iste godine. Maksimalan grant EU za dvogodišnje projekte iznosi 700.000 evra, a za trogodišnje 1.000.000 evra.

Internet portali za saradnju u oblasti obrazovanja i mladih

Sastavni deo ključne aktivnosti 2 (institucionalne saradnje) su Internet portali koje će nastaviti da podržavaju virtuelnu saradnju i razmenu dobrih praksi, onlajn materijala, baza podataka između nastavnika u školama, predavače u obrazovanju odraslih, omladinskih radnika i volontera. Takve platforme su eTwinning (za škole), Evropska platforma za učenje odraslih (EPALE) i Evropske omladinski portal.

Republika Srbija bi u toku 2014. godine trebalo da pristupi eTwinning mreži tj. internet portalu koja omogućava međunarodnu saradnju i razmenu metodologija između školskih ustanova. U pitanju je internet portal pomoću kog nastavnici i učenici škola uključenih u mrežu imaju mogućnost da upoznaju školske sisteme drugih zemalja, da unaprede znanja i razmene iskustava sa više od 200.000 trenutno registrovanih učesnika iz zemalja Evropske unije i drugih članica mreže.

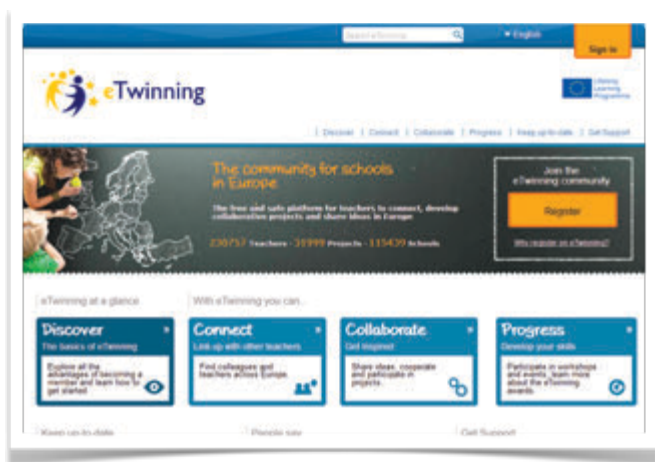
Neke od konkretnih aktivnosti koje nudi eTwinning su kreiranje profila, rad na zajedničkim projektima, učešće na on lajn seminarima i konferencijama.

Registracija na portal omogućava kreiranje profila, komunikaciju sa ostalim članovima mreže, učešće u projektima i na virtuelnim događajima. Na portalu se mogu registrovati samo nastavnici-zaposleni u školama za koje se prethodno utvrdi da su zaista zaposleni u obrazovnoj ustanovi, što značajno doprinosi bezbednosti korisnika. Komunikacija na ovom portalu se odvija na svim jezicima koji su u zvaničnoj upotrebi u državama članicama ove mreže, tako da gotovo da nema nikakvih jezičkih barijera.

Učešće u ovoj mreži je značajno i zbog toga što će škole na taj način lakše uspostavljati kontakt sa školama iz EU, a što je opet veoma važno kao prvi korak u konkurisanju za neke buduće projekte saradnje škola u okviru Programa Erasmus+.

Očekuje se da će ova mreža postati dostupna školama iz Srbije u drugoj polovini ove godine, a do tada je dostupan samo otvoren deo portala putem koga je moguće da se zainteresovani nastavnici upoznaju s primerima projekata.

Otvorenom delu portala možete pristupiti putem sledećeg linka: <http://www.etwinning.net>.

Primer eTwinning projekta: Da li govorite google jezik?

U okviru ovog projekta učenici uzrasta 17 do 19 godina iz Italije, Hrvatske i Slovačke su se upoznali sa google aplikacijama kao što su čet, mejl, forumi i pravljenje sajta, a imali su za cilj da ih što više koriste u svakodnevnom životu. Glavni zadatak učenika je bio da uz pomoć ovih aplikacija osmisle svoj veb-sajt. Dodatnu vrednost ovog projekta predstavlja komunikacija na engleskom jeziku i upoznavanje s načinom života njihovih vršnjaka u drugim državama.

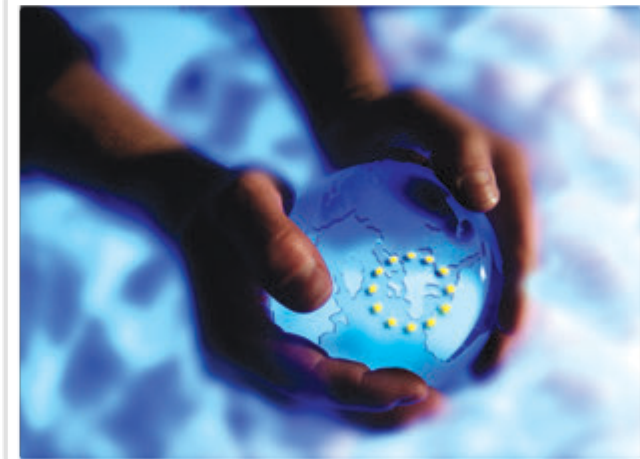
Podrška javnim politikama u oblasti obrazovanja i mladih u Erasmus+ programu

Ključna aktivnost 3 Programa – podrška javnim politikama prvenstveno je namenjena institucijama koje kreiraju i sprovode javne politike u oblasti obrazovanja i mladih. Aktivnosti u ovom delu programa imaju za cilj, između ostalog, da:

- unaprede kvalitet, efikasnosti i ravnopravnost obrazovanja, obuka i rada sa mladima putem Otvorenog metoda koordinacije (sprovođenje opštih i specifičnih preporuka koje su rezultat dogovora na evropskom nivou);
- promovišu međunarodnu saradnju i razmenu informacija među donosiocima odluka kako bi se unapredili sistemi, strukture i procesi u obrazovanju;
- doprinesu širenju dobre prakse, da bi donošenje odluka u oblasti obrazovanja i mladih bilo zasnovano na konkretnim činjenicama, u skladu sa Strateškim okvirom za saradnju u oblasti obrazovanja i obuka (Evropa 2020), Evropskom strategijom za mlade i odredbama Bolonjskog i Kopenhagenskog procesa;
- učine dostupnim komparativna međunarodna istraživanja i analize javnih politika u oblasti obrazovanja na evropskom i nacionalnom nivou kako bi se lakše pratila njihova uspešnost;
- podrže aktivno učešće organizacija civilnog društva i nevladinih organizacija u sprovođenju javnih politika.

Molimo Vas da detaljnije informacije o svim vrstama projekata programa Erasmus Plus, uslovima za učešće pojedinih zemalja i njihovih institucija, kao i o uslovima podnošenja prijave, potražite u zvaničnom Vodiču za program Erasmus+ koji se može preuzeti na zvaničnom sajtu programa na sledećem linku:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/index_en.htm

Napominjemo da će Vodič za konkurisanje biti dopunjen sa preciznijim informacijama o učešću pojedinih partnerskih zemalja kada Evropska komisija završi procedure potpisivanja sporazuma i opredeli finansijska sredstva za projekte u kojima te zemlje mogu da učestvuju, posebno kada je reč o delu koji se naziva međunarodna dimenzija programa Erasmus+.

Skupovi koje organizuje Stručni tim za reformu visokog obrazovanja u Srbiji

Jedan od zadataka Stručnog tima za reformu visokog obrazovanja (HERE tima) jeste da sarađuje sa državnim organima, institucijama, preduzećima i drugim organizacijama sa ciljem što delotvornijeg povezivanja visokog obrazovanja sa ostalim sferama društva. HERE tim je u decembru 2013. godine organizovao tri događaja koja će biti predstavljena u nastavku.

Visoko obrazovanje i privreda – saobraćaj

U saradnji sa Privrednom komorom Srbije (PKS), 3. decembra 2013. godine organizovan je okrugli sto pod nazivom Visoko obrazovanje i privreda sa fokusom na oblasti saobraćaja. Skupu je prisustvovalo više od pedeset učesnika iz više od trideset institucija. Osnovni ciljevi skupa bili su jačanje saradnje visokoobrazovnih institucija sa poslodavcima i definisanje ishoda učenja u oblasti saobraćajnog inženjerstva.

O akreditovanim studijskim programima u oblasti saobraćaja govorila je prof. Vera Vujčić, zamenik predsednika Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta i član Stručnog tima za reformu visokog obrazovanja. Izneto je da u Srbiji postoji trinaest visokoškolskih institucija koje realizuju akreditovane programe iz oblasti saobraćaja, na čelu sa Saobraćajnim fakultetom Univerziteta u Beogradu.

Dušan Mladenović iz PKS ukazao je na to da su najvažniji uzroci nezaposlenosti saobraćajnih inženjera preklapanje nekih kompetencija koje se traže na tržištu rada sa onima koje su obuhvaćene profilima srednje stručne spreme, česte promene u tehnologiji rada, usitnjavanje kompanija, neadekvatni programi nastave, nedovoljna upućenost poslodavaca u kompetencije, ekonomska kriza, loše stanje u privredi uopšte i siva ekonomija. Istaknuto je i da svršeni diplomci nemaju dovoljno praktičnog iskustva, da su programi neprilagođeni i neusaglašeni sa važećom regulativom i ISO standardima, kao i da se specijalizovani softveri i savremena oprema ne koriste dovoljno.

O pristupačnosti u saobraćaju govorio je mr Miodrag Počuč, dipl. inž. saobraćaja iz Tima za pristupačnost Grada Novog Sada. Pristupačnost podrazumeva da svako ima jednak pristup izgrađenom okruženju, proizvodima i uslugama, bez diskriminacije po osnovu nivoa sposobnosti. Demografske promene utiču na potrebe društva za pristupačnošću, koje se odnose na osobe sa invaliditetom, stare, malu decu, osobe sa trajnim zdravstvenim problemima ili privremenim poteškoćama. Istaknuto je da se postojeća regulativa ne poštuje dovoljno, da donosioci odluka u oblasti saobraćaja nisu upućeni u potrebe i zahteve različitih grupa korisnika, da nema adekvatnog sistema kontrole pristupačnosti niti se okruženje na lokalnom nivou planira u skladu sa tim.

Na kraju skupa zaključeno je da su redovni susreti predstavnika privrede i visokog obrazovanja neophodni kako bi se uskladile potrebe studija i potrebe poslodavaca. Postoji veliko interesovanje za unapređenje studija u ovoj oblasti, kao i potreba za harmonizacijom kurikuluma u zemlji i poboljšanjem studentske prakse. Istaknuto je da postoje mnoge aktivnosti koje je moguće sprovesti u delo bez direktnog inicijalnog angažmana regulatornih tela.

Učesnici su, diskutujući o problemima struke, ustanovili i druge izazove za studije saobraćaja, kao što je, na primer, potreba da se napravi lična karta profesije.

Statistika u visokom obrazovanju

Na drugom skupu, na temu Statistika u visokom obrazovanju, održan je 13. decembra 2013. godine u Palati „Srbija”. Skupu je prisustvovalo oko sto učesnika, predstavnika visokoškolskih ustanova, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, Nacionalnog prosvetnog saveta, Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta, Republičkog zavoda za statistiku, Nacionalne službe za zapošljavanje nevladinih organizacija i poverenik za informacije od javnog značaja.

Obrazovna statistika je neophodan instrument za praćenje kvaliteta i donošenje odluka na svim nivoima obrazovanja. Pouzdani podaci su veoma značajni i za proces rangiranja fakulteta, za potrebe studijskih programa i donošenje odluka na fakultetima.

U toku diskusije je otvoreno važno pitanje nepostojanja jedinstvenog informacionog sistema kao preduslova za uspešno prikupljanje i analizu podataka. Zaključeno je da planiranje i praćenje efekata promena u visokom obrazovanju mora da bude zasnovano na relevantnim podacima i njihovoj stručnoj analizi. Sada imamo značajan broj parcijalnih istraživanja ili analiza, ali se oni ne mogu koristiti kao validni izvor informacija za sagledavanje slike o celokupnom obrazovnom sistemu.

U Strategiji razvoja obrazovanja u Srbiji 2020+ predviđene su značajne reforme i novine na svim nivoima obrazovanja. Za njihovu pripremu i sprovođenje potrebni su statistički validni podaci jer se samo uz pomoć njih može se proceniti efekat mera koje se sprovode. Jedna od ključnih novina u visokom obrazovanju trebalo bi da bude finansiranje potrebnih zanimanja, a smanjenje finansiranja zanimanja za kojima ne postoji tražnja. Za donošenje takve odluke bilo bi veoma korisno da postoje razvijeni mehanizmi za prikupljanje i analizu podataka. Za rangiranje univerziteta i fakulteta takođe su neophodni pouzdani i tačni podaci.

Naša država će imati veliki broj obaveza u procesu približavanja Evropskoj uniji. Među njima je i obaveza praćenja značajnog broja indikatora koji pokazuju kvalitet obrazovanja, a koji služe za komparativnu analizu sa drugim zemljama.

Na kraju skupa usvojen je predlog za formiranje radne grupe koja će pratiti potrebe prikupljanja podataka, a predloženo je i definisanje novih indikatora za praćenje kvaliteta visokog obrazovanja.

Kakvo obrazovanje je potrebno nastavnicima predmetne nastave?

U skladu sa svojim zadatkom ostvarivanja saradnje sa institucijama preuniverzitetskog obrazovanja i predlaganjem mera i aktivnosti za njegovo unapređenje, HERE tim je organizovao konferenciju pod nazivom Kakvo obrazovanje je potrebno nastavnicima predmetne nastave, koja je održana 20. decembra 2013. godine u Palati „Srbija”. I tom skupu je prisustvovalo više od sto učesnika – predstavnika škola i univerziteta, ministarstava, nacionalnih saveta i nevladinih organizacija.

Jedan od povoda za organizovanje te konferencije bilo je objavljivanje rezultata studije Evropske komisije (u oktobru 2013. godine) o obrazovanju i obuci nastavnika u zemljama Zapadnog Balkana.

Osnovni ciljevi skupa bili su podrška podizanju kvaliteta studijskih programa u oblasti obrazovanja nastavnika, analiza iskustava drugih zemalja, analiza naših mogućnosti da sprovedemo reformu inicijalnog obrazovanja nastavnika i podrška implementaciji Strategije razvoja obrazovanja u Srbiji 2020+, posebno delu „Obrazovanje nastavnika”.

Zaključeno je da studijskim programima za inicijalno obrazovanje nastavnika univerziteti mogu u velikoj meri da doprinesu podizanju kvaliteta i pokretanju značajnih reformi u pred-univerzitetskom obrazovanju. Uz takve programe i odgovarajuću selekciju prilikom upisa, može se uticati na podizanje kvaliteta nastavnog kadra. Neophodno je vratiti izgubljeni ugled i značaj profesiji nastavnika, jer bez njih ne može da bude kvalitetnog obrazovanja niti se mogu ostvariti željene reforme.

Dogovoreno je da radna grupa koja je formirana od članova iz dva nacionalna saveta – prosvetnog i za visoko obrazovanje, bude proširena članovima iz Ministarstva prosvete, HERE tima i piscima Strategije, koji mogu da pomognu u formiranju inicijalnog predloga standarda za studijske programe namenjene obrazovanju nastavnika početkom 2014. godine.

Sve činioce procesa obrazovanja (škole, univerzitete, ministarstva, roditelje...) treba jače povezati i organizovati nove sastanke na kojima će zajednički raditi univerzitetsko i preduniverzitetsko obrazovanje.

Zorana Lužanin, Jasmina Nikolić – HERE tim

Emilija Elek, student na praksi u Fondaciji Tempus

Evropska komisija je tokom 2013. godine sprovela studiju o obrazovanju i obukama nastavnika u zemljama Zapadnog Balkana.

Studija sadrži pregled ključnih politika, programa, sistema kvalifikacija, mehanizama osiguranja kvaliteta, uvođenja u posao i mentorskih programa, kontinuiranog stručnog usavršavanja i drugih aspekata obrazovanja i obuke nastavnika u svakoj od zemalja, ali i njihovo poređenje.

Najvažniji rezultati studije predstavljeni su na regionalnom seminaru koji je Evropska komisija organizovala u Ohridu u Republici Makedoniji, od 19. do 20. novembra 2013. godine.

Prevod izveštaja za Srbiju i rezime uporednih tabela može se preuzeti sa sajta Tempus kancelarije:

www.tempus.ac.rs

Euroguidance centar u Srbiji

U Srbiji je 2013. godine osnovan nacionalni *Euroguidance* centar Evropske mreže za podršku karijernom vođenju i savetovanju i mobilnosti u okviru Fondacije Tempus. *Euroguidance* mreža promovira evropsku dimenziju karijernog vođenja i pruža relevantne informacije o karijernom vođenju i mobilnosti.

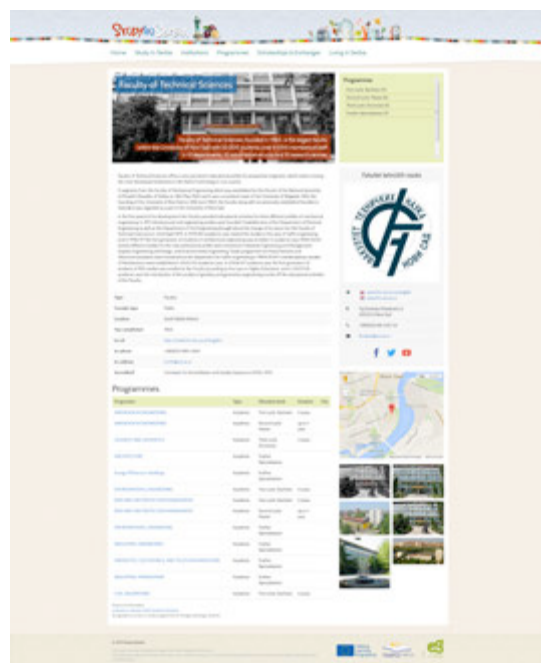
Osim toga što prikuplja i publikuje informacije o rezultatima projekata, inovativnim metodama i primerima dobre prakse u oblasti celoživotnog karijernog vođenja, *Euroguidance* mreža omogućava i razmenu informacija o obrazovnim sistemima u Evropi, mogućnostima za međunarodnu mobilnost, kao i evropskim inicijativama i programima u oblastima obrazovanja, karijernog vođenja i mobilnosti. Euroguidance deluje kao deo Programa za celoživotno učenje Evropske komisije i svoje aktivnosti sprovodi delovanjem nacionalnih centara, koji postoje u trideset četiri evropske države.

Saradnjom sa drugim nacionalnim centrima, *Euroguidance* centar Srbije pruža podršku umrežavanju karijernih praktičara i savetnika iz oblasti karijernog vođenja i savetovanja tako što organizuje seminare, treninge i studijske posete na nacionalnom i međunarodnom nivou. Takođe, *Euroguidance* centar promovira saradnju svih aktera iz oblasti karijernog vođenja i savetovanja na nacionalnom nivou. S druge strane, *Euroguidance* ističe poseban značaj promocije razvoja evropske dimenzije nacionalnih sistema karijernog vođenja i savetovanja time što obezbeđuje blisku saradnju sa drugim srodnim evropskim mrežama, kao što je Evropska mreža politika celoživotnog obrazovanja (*European Lifelong Guidance Policy Network – ELGPN*).

Jedan od važnih zadataka Euroguidance mreže je i da objavljuje sadržaje sa mogućnostima za obrazovanje na evropskom portalu – Ploeteus (*Portal on Learning Opportunities throughout the European Space*), gde ažurira informacije o obrazovnim sistemima u Evropi, troškovima života, smeštaju tokom studija, školarinama i drugim korisnim informacijama vezanim za mobilnost i programima razmene, dostupnim stipendijama i sl.

Primarni korisnici usluga Euroguidance centra su stručnjaci iz oblasti karijernog vođenja i savetovanja, među kojima su karijerni savetnici – praktičari, donosioci odluka na nacionalnom i lokalnom nivou, pedagozi i psiholozi, i nastavnici i obrazovne ustanove koje sprovode programe karijernog vođenja i savetovanja.

Usluge Euroguidance centra mogu da koriste i svi zainteresovani studenti, učenici, nastavnici, zaposleni ili nezaposleni. Na taj način, putem informacija koje pruža Euroguidance mreža, oni mogu da pronađu programe obrazovanja ili usavršavanja u Evropi, korisne informacije o mogućnostima karijernog vođenja i savetovanja u zemlji i o obrazovnim sistemima u drugim zemljama Evrope.

Euroguidance konferencija o karijernom vođenju i savetovanju

Na prvoj *Euroguidance* konferenciji o karijernom vođenju i savetovanju, održanoj 5. decembra u Palati „Srbija” u Beogradu, učestvovalo je više od 150 karijernih praktičara, nastavnika i predstavnika organizacija i institucija koje se bave karijernim vođenjem i savetovanjem.

Učesnici su se upoznali sa primerima dobre prakse iz Nemačke, Hrvatske i Bugarske, a na dve paralelne panel sesije diskutovali su o daljem razvoju sistema karijernog vođenja i savetovanja u Srbiji. Takođe, predstavljeni su publikacija „Pregled sistema karijernog vođenja i savetovanja u Republici Srbiji” i bilten „Karijera i mobilnost”. Konferenciju je organizovao Nacionalni centar *Euroguidance* mreže, u saradnji sa Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvom omladine i sporta.

U sklopu konferencije, *Euroguidance* centar u Srbiji je narednog dana organizovao i seminar za nastavnike – karijerne praktičare iz srednjih škola. Učesnicima je omogućeno da se, na predavanjima i radionici, upoznaju sa sistemom karijernog vođenja i savetovanja u Danskoj, a predstavljene su i preporuke Beogradske otvorene škole za razvoj programa karijernog vođenja i savetovanja u srednjim školama u Srbiji.

Nacionalni *Euroguidance* centar u Srbiji deluje u okviru Fondacije Tempus, čije je sedište u Resavskoj ulici 29, u Beogradu.

Više informacija možete pronaći na sajtu *Euroguidance* centra: <http://www.euroguidance.rs>

Baza obrazovnih mogućnosti za strane studente

Euroguidance centar u Srbiji pokrenuo je **StudyInSerbia.rs** – novu bazu obrazovnih mogućnosti na engleskom jeziku, sa ciljem da studenti iz inostranstva zainteresovani za studiranje ili studijsku razmenu u Srbiji mogu da dobiju informacije o dostupnim studijskim programima. Pretražujući bazu, strani studenti će imati priliku da dobiju informacije o svim akreditovanim visokoškolskim institucijama u Srbiji i svim akreditovanim programima na tim institucijama, sa linkovima ka sajtovima fakulteta i visokih škola na kojima će moći da pronađu dodatne informacije. Takođe, imajući u vidu da je većina stranih studenata zainteresovana za programe koji su dostupni na stranim jezicima, biće omogućeno i filtriranje programa koji su akreditovani i na stranom jeziku ili koji pružaju dodatne mogućnosti, kao što su konsultacije na stranom jeziku za studente na razmeni i sl.

StudyInSerbia.rs će takođe stranim studentima pružati korisne praktične informacije koje će im olakšati snalaženje po dolasku u našu zemlju, uključujući informacije o troškovima života, o smeštaju tokom studija, vizama, mogućnostima zaposlenja i učenja srpskog jezika, kao i dodatne izvore informacija.

Baza obrazovnih mogućnosti za strane studente formirana je sa ciljem podrške internacionalizaciji visokog obrazovanja u Srbiji, imajući u vidu i mogućnost sve veće mobilnosti u okviru novog programa „Erasmus+”. Baza pruža informacije o sistemu obrazovanja i usavršavanja u Srbiji sa ciljem da se Srbija što bolje integriše u zajednički evropski prostor visokog obrazovanja. Takođe, *StudyInSerbia.rs*, kao nacionalna baza podataka o mogućnostima učenja, obezbeđuje sadržaj i ažurira informacije na evropskom portalu – Ploteus (*Portal on Learning Opportunities throughout the European Space*).

Osim početnih podataka o visokoškolskim institucijama i njihovim programima, portal *StudyInSerbia.rs* ima u planu da u narednom periodu dodatno unapredi bazu i uvrsti informacije o ostalim obrazovnim nivoima. Podaci o studijskim programima postavljeni na portalu biće redovno ažurirani u saradnji sa visokoškolskim institucijama.

Sajt je dostupan na engleskom jeziku na adresi: www.studyinserbia.rs

Tempus IV – Šesti poziv za projekte – EACEA/35/2012 (projekti predloženi za finansiranje)

RED. BR.	KOORDINATOR	NAZIV PROJEKTA	INSTITUCIJE IZ SRBIJE	TEMPUS GRANT (U EUR)
1	Univerzitet u Crnoj Gori, Crna Gora	Unapređenje partnerstva sa preduzećima kroz jačanje regionalnih potencijala upravljanja kvalitetom u zemljama Zapadnog Balkana	Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet u Beogradu, Visoka tehnička škola strukovnih studija u Kragujevcu, Asocijacija za kvalitet i standardizaciju Srbije, Biznis Inovacioni Centar Kragujevac	701.367,75
2	Univerzitet u Kragujevcu	Izgradnja mreže daljinskih laboratorija za jačanje saradnje između univerziteta i srednjih stručnih škola	Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Nišu, Univerzitet u Novom Sadu, Balkanska mreža za obrazovanje na daljinu "BADEN", Udruženje regionalnih centara za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju i centara za stručno usavršavanje, Udruženje elektrotehničkih srednjih stručnih škola, Udruženje mašinskih srednjih stručnih škola	693.126,52
3	Univerzitet u Kragujevcu	Master za liderstvo u obrazovanju	Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Nišu, Institut za pedagoška istraživanja, Gradska opština Zvezdara, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Udruženje direktora osnovnih škola u Novom Sadu, Udruženje direktora srednjih škola u Novom Sadu	690.411,00
4	Autonomni Univerzitet u Barseloni, Španija	Razvoj održivih odnosa između obrazovanja, istraživanja i inovacija na univerzitetima Zapadnog Balkana u oblasti nanotehnologija i novih materijala gde inovacija znači biznis	Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet u Nišu	1.187.394,70
5	Univerzitet u Nišu	Jačanje univerzitetskih usluga i procedura podrške za puno učešće u Evropskom prostoru visokog obrazovanja	Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Kragujevcu, Državni univerzitet u Novom Pazaru, Visoka turistička škola strukovnih studija, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Studentska konferencija univerziteta Srbije, Konferencija univerziteta Srbije	653.861,62
6	Univerzitet u Beogradu	Izgradnja kapaciteta srpskog obrazovanja u oblasti poljoprivrede radi povezivanja sa društvom	Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet Educons, Državni univerzitet u Novom Pazaru, Udruženje srednjih poljoprivrednih škola, Obrazovni forum, Balkanska bezbednosna mreža, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Institut za primenu nauke u poljoprivredi	778.738,15

RED. BR.	KOORDINATOR	NAZIV PROJEKTA	INSTITUCIJE IZ SRBIJE	TEMPUS GRANT (U EUR)
7	Univerzitet u Rimu "Foro Italico", Italija	Sportske profesije – obrazovanje, zapošljavanje, razvoj u regionu Balkana	Studentska konferencija univerziteta Srbije, Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Nišu, Zavod za sport i medicinu sporta Republike Srbije, Ministarstvo omladine i sporta, Asocijacija Sport za sve Srbije	1.006.985,29
8	Univerzitet primenjenih nauka u Triru, Nemačka	Zajednički međunarodni master program o upravljanju materijalima i energetske tokovima	Univerzitet u Nišu, Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Beogradu	513.164,79
9	Univerzitet u Novom Sadu	Podsticanje studentskog preduzetništva i otvorenih inovacija u saradnji univerziteta i privrede	Visoka tehnička škola strukovnih studija u Subotici, Vojvođanski IKT klaster, Poslovni inkubator Novi Sad, Kreativno edukativni centar, Udruženje Informaciono-komunikacione tehnologije Jugoistočne Evrope, Udruženje studenata elektrotehnike Evrope LK Novi Sad, Visoka škola tehničkih strukovnih studija u Zrenjaninu	823.285,83
10	Univerzitet Bazilikata, Italija	Povezivanje akademskog i preduzetničkog znanja u tehnologijama podstaknutom učenju	Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet u Nišu, Naftna industrija Srbije	678.024,40
11	Univerzitet u Novom Sadu	Jačanje politika internacionalizacije na univerzitetima u Srbiji	Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Kragujevcu, Državni univerzitet u Novom Pazaru, Univerzitet Singidunum, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Nacionalni savet za visoko obrazovanje Republike Srbije, Nacionalni savet za nauku i tehnološki razvoj Republike Srbije, BalkanIDEA Novi Sad, Naftna industrija Srbije, Univerzitet u Nišu	712.362,87
12	Visoka poslovno tehnička škola strukovnih studija u Užicu	Modernizacija i usklađivanje studijskih programa iz oblasti turizma u Srbiji	Visoka poslovna škola strukovnih studija u Novom Sadu, Visoka poslovna škola strukovnih studija u Leskovcu, Univerzitet u Kragujevcu, Turistička organizacija regije Zapadna Srbija, Privredna komora Vojvodine, Turistička organizacija Leskovca, Regionalna privredna komora Užice	636.821,97

13	Konferencija Univerziteta u Srbiji	Restrukturiranje doktorskih studija u Srbiji	Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet u Beogradu, Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Udruženje studenata doktorskih studija i mladih istraživača Srbije, Univerzitet umetnosti u Beogradu, Elektroprivreda Srbije, Privredna komora Srbije, Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet u Nišu, Državni univerzitet u Novom Pazaru, Univerzitet Singidunum, Univerzitet Megatrend, Srpska akademija nauka i umetnosti, Nacionalni savet za visoko obrazovanje	787.517,36
14	Univerzitet umetnosti u Beogradu	Razvoj visokog obrazovanja i društva putem stvaranja kolaborativnog okruženja u oblastima umetnosti i medija putem regionalnih studentskih partnerstava u proizvodnji audio/video sadržaja	Univerzitet u Novom Sadu, Savez studenata Srbije, Radio-televizija Srbije, Radio-televizija Vojvodine, Visoka škola elektrotehnike i računarstva strukovnih studija Beograd	827.620,75
15	Visoka škola strukovnih studija za vaspitače "Mihailo Palov" u Vršcu	Usklađivanje programa za obrazovanje vaspitača u Srbiji	Visoka škola strukovnih studija za vaspitače u Kruševcu, Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača Novi Sad, Visoka škola strukovnih studija za vaspitače i poslovne informatičare Sremska Mitrovica, Zapadnobalkanski društveno-ekonomski centar	603.138,11
16	Univerzitet u Nišu	Jačanje visokog obrazovanja za socijalne politike i socijalni rad	Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Novom Sadu, Asocijacija centara za socijalni rad Srbije, Republički zavod za socijalnu zaštitu, Centar za samostalni život osoba sa invaliditetom Srbije, Udruženje stručnih radnika socijalne zaštite Srbije	720.310,55
17	Univerzitet u Beogradu	Srbija: težnja ka izuzetnosti u oblasti veterinarskog obrazovanja	Univerzitet u Novom Sadu, Univerzitet Educons, Direktorat za veterinu (Ministarstvo poljoprivrede), Veterinarska komora Srbije	748.490,62
18	Univerzitet u Novom Sadu	Ovladavanje inovacijama u Srbiji kroz razvoj i implementaciju interdisciplinarnih postdiplomskih programa u upravljanju inovacijama	Univerzitet u Nišu, Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet Singidunum, Visoka tehnička škola strukovnih studija u Zrenjaninu, Poslovni inkubator Novi Sad, Biznis inovacioni centar Kragujevac, Kreativno edukativni centar, Zavod za intelektualnu svojinu Republike Srbije, Fond za inovacionu delatnost	773.000,00

Srpski jezik u svetu i jezici sveta u Srbiji

istraživanja Tempus projekta REFLESS

Tokom 2013. godine, u okviru Tempus projekta REFLESS sprovedena su istraživanja koja mogu značajno da doprinesu održivosti rezultata projekta. Kako bi se prikupili aktuelni podaci o sprovođenju nacionalnih politika jezičkog obrazovanja, istraženo je izučavanje srpskog jezika kao stranog u inostranstvu i izučavanje stranih jezika na nefilološkim fakultetima u Srbiji. Na konferenciji za štampu održanoj 20. novembra 2013. godine u Rektoratu Univerziteta u Beogradu, rukovodilac projekta Jasmina Nikolić, koordinator istraživanja Jelena Gledić i istraživači Sonja Hornjak, Danijela Đorđević i Sandra Buljanović predstavile su rezultate istraživanja, koji su naišli na veliko interesovanje medija.

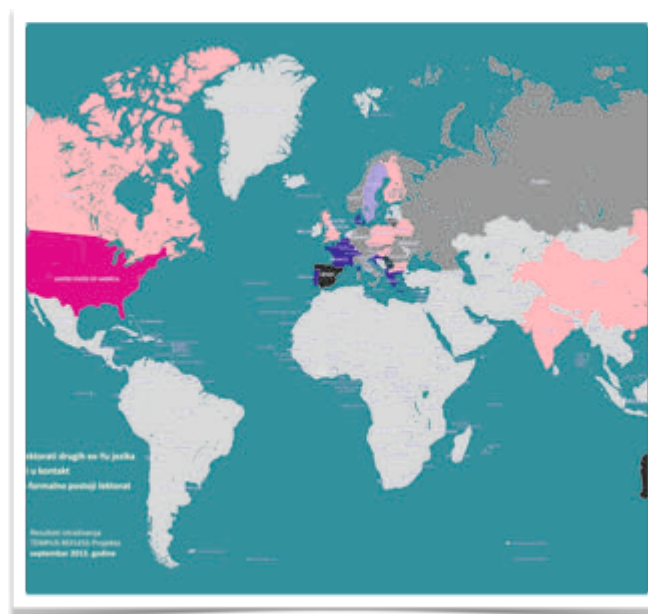
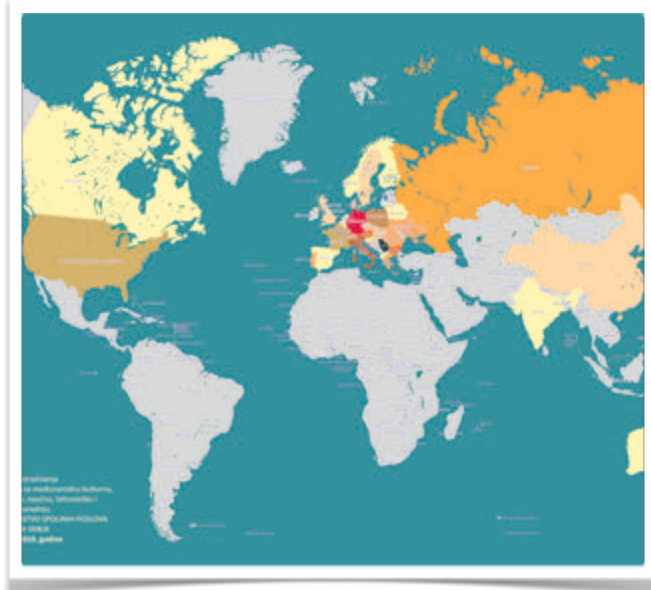

Istraživanje izučavanja srpskog jezika pokazalo je da ne postoji strategija održavanja i unapređenja lektorata, te da se broj mesta na kojima se izučava srpski jezik smanjuje. Iako je to posledica i ekonomske krize, utvrđeno je da je značajan razlog to što ne postoji nacionalno telo koje je zvanično zaduženo da se bavi tim pitanjem. Predloženo je da se što pre odredi nadležnost i da se razvije i primeni strategija na osnovu uočenih primera dobre prakse u zemljama u kojima je izučavanje srpskog jezika napredovalo.

Utvrđeno je i da se strani jezici na nefilološkim fakultetima najčešće stavljaju u drugi plan u odnosu na predmete struke, te da se broj semestara izučavanja, broj časova i jezika koji su u ponudi značajno smanjuju. Postavljena su mnoga pitanja na koja bi trebalo dati odgovor da bi se unapredilo izučavanje stranih jezika struke.

Istraživanja su naišla na odobravanje stručne javnosti i relevantnih institucija jer je pitanje statusa izučavanja srpskog jezika u svetu i stranih jezika u Srbiji uočeno kao ključno za razvoj Srbije, posebno za nacionalnu ekonomiju, nauku i kulturu. Izveštaji istraživanja dostupni su na veb-stranici projekta u odeljku *Milestones* – www.refless.rs.

Jelena Gledić, koordinator istraživanja

Novi studijski programi na inženjerskim fakultetima u Srbiji

Tempus projekat DIAUS – Unapređenje studija automobilskog i urbanog inženjerstva

Početak školske 2013/2014. godine započeli su da se sprovode studijski programi koji su kreirani ili modifikovani tokom realizacije Tempus projekta DIAUS.

Na Fakultetu inženjerskih nauka Univerziteta u Kragujevcu otvorene su osnovne i master akademske studije Automobilsko inženjerstvo (trogodišnje osnovne studije koje je upisalo trideset studenata i dvogodišnje master studije sa 120 ESPB na kojima studiraju tri studenta) i četvorogodišnje osnovne akademske studije Urbano inženjerstvo, na koje se upisalo devetnaest studenata.

Na Elektronskom fakultetu Univerziteta u Nišu modifikovana su dva studijska programa. Prvi je četvorogodišnji studijski program Elektrotehnika i računarstvo (sa modulom Automobilsko inženjerstvo), koji će za studente koji se budu upisali naredne godine biti revidiran. Drugi reformisani program je jednogodišnji master program Upravljanje sistemima (sa modulom Automobilsko inženjerstvo), na koji je upisano pet studenata.

Na Fakultetu tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu modifikovana su takođe dva programa – osnovne četvorogodišnje studije Mehanizacija i konstruktivno mašinstvo (sa modulom Automobilsko inženjerstvo i jednogodišnji master program koji sluša petnaest studenata i master studije Planiranje i upravljanje regionalnim razvojem – MAS, na kojem studira jedanaest studenata).

Prof. *Dušan Gordić*, Fakultet inženjerskih nauka Univerziteta u Beogradu, koordinator projekta

Saradnja privrede i univerziteta – kako unaprediti zapošljivost mladih?

Tempus projekat CAREERS – Razvoj karijernog vođenja sa ciljem unapređenja

visokog obrazovanja u Srbiji

Na okruglom stolu „Saradnja privrede i univerziteta – kako unaprediti zapošljivost mladih?“, održanom 24. decembra 2013. godine u Rektoratu Univerziteta u Beogradu, predstavljeni su rezultati istraživanja „Šta poslodavci očekuju danas od mladih stručnjaka i od univerziteta u Srbiji?“ koje je sprovedeno od decembra 2012. do jula 2013. godine. Taj okrugli sto je bio poslednji u nizu sličnih koji su održani u Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu.

U istraživanju je učestvovalo 249 poslodavaca koji su imali priliku da odgovore na pitanja kako pospešiti saradnju između privrede i univerziteta, koji profil i broj novozaposlenih planiraju u naredne dve godine, kojih top deset veština očekuju od akademaca, kojim veštinama diplomci raspolažu, a koje veštine bi trebalo da unaprede, šta je presudno prilikom selekcije za posao kandidata sa univerzitetskom diplomom. Cilj istraživanja je bio i da se utvrdi u kojoj meri su poslodavci upoznati sa reformom visokog obrazovanja, sa promenama u studijskim programima, zvanjima, da li su upoznati sa dokumentom „Dodatak diplomi“ i šta im je od informacija neophodno kako bi lakše prepoznali i angažovali mladi stručni kadar. Mnoga pitanja se odnose i na očekivanja poslodavaca – šta univerziteti mogu da urade kako bi se unapredila zapošljivost studenata.

Tomislav Četković iz kompanije „Infostud“ predstavio je prvi deo istraživanja, koji se bavio pitanjem šta poslodavci očekuju od mladih stručnjaka i univerziteta. **Istaknuto je da su najveći nedostaci studenata nedovoljno inicijative, manjak kritičkog razmišljanja, nedovoljna sposobnost za donošenje odluka, nedovoljna sposobnost pregovaranja i sposobnost saradnje sa stručnjacima iz drugih oblasti.** Među bolje ocenjenim sposobnostima, za koje poslodavci

smatraju da ih studenti u većoj meri poseduju nego što ih ne poseduju, jesu: sposobnost pismene i usmene komunikacije na stranom jeziku, upotreba kompjuterskih programa iz oblasti studija, sposobnost daljeg učenja i usavršavanja, sposobnost timskog rada, sposobnost uvažavanja kulturnih razlika i sposobnost organizacije i planiranja.

Pet najvažnijih i presudnih kvaliteta prilikom selekcije novih kandidata su: visoka motivacija, radno iskustvo (praksa), dodatne obuke (neformalno obrazovanje), volontersko iskustvo i multidisciplinarnost. Ti kvaliteti mogu da budu prednost kandidata u odnosu na ostale prilikom zapošljavanja.

Prema rezultatima istraživanja, mali procenat kompanija je organizovao prakse, i to iz različitih razloga: nedostatak vremena, nedostatak metodologije – pravnih smernica koje bi im pomogle da definišu praksu i položaj praktikanata u kompaniji. Najviše se zapošljavalo u strukama iz sfere informacionih tehnologija i administracije, a takav trend će se i nastaviti. Najperspektivniji stručni profili su iz oblasti osnovnih usluga i administracije i informaciono-komunikacionih tehnologija, dok je najmanja potražnja za stručnjacima iz oblasti obrazovanja i vaspitanja, zdravstva, prava, društvenih nauka i kulture.

Petar Ristić, predstavnik SKONUS-a, predstavio je drugi deo sprovedenog istraživanja podacima o opštoj informisanosti i upoznatosti poslodavaca sa reformama u visokom obrazovanju. Oko 55% ispitanih poslodavaca izjasnilo se da su delimično upoznati sa Bolonjskim procesom, a mišljenja o upoređivanju kvaliteta radne snage odnosno bolonjskih studenata sa onima koji su studirali po ranijem sistemu, ukazuju na to da je poslodavcima teško da procene razliku između te dve grupe studenata. Velika većina poslodavaca ima stav da je saradnja privrede i univerziteta na niskom nivou i da obrazovni sistem nije usklađen sa potrebama tržišta rada. S druge strane, zabrinjavajuća je činjenica da ogroman deo poslodavaca (skoro 90%) ne razlikuje bečelor i master diplomu, pa nije redak slučaj da na oglašeno radno mesto zbog takvog nesporazuma dobijaju neadekvatne kandidate. Takva situacija donekle proizilazi iz toga što poslodavci još uvek uglavnom ne razlikuju novi sistem stručnih zvanja od nekadašnjih. Postavljeno je i važno pitanje da li poslodavci znaju za dokument „Dodatak diplomi”. Više od 60% poslodavaca je upoznato sa tim dokumentom i smatra da im je on bio koristan prilikom selekcije kandidata. Ipak, radi još bolje informisanosti i definisanosti vannastavnih (praktičnih) aktivnosti studenata, treba raditi na promovisanju i opštem priznavanju tog dokumenta.

Marija Jovanović, predstavnik Centra za razvoj karijere Univerziteta u Beogradu, zaokružila je predstavljanje rezultata istraživanja prezentacijom o mogućnostima razvoja kvalitetnije saradnje poslodavaca i univerziteta. Bila bi izuzetno značajno da postoje jedna informativna baza u kojoj bi se poredile ranije i novostečene diplome i informator o svim obrazovnim profilima sa studijskim planovima i programima i sa podacima o dodatku diplomi. Ključni termini koji su istaknuti za ostvarivanje tako uspešne saradnje su: stalni kontakt, proaktivnost, zajednički projekti. Zajednički zaključak tog dela istraživanja jeste da poslodavci treba da budu upoznati sa sistemom obrazovanja, znanjima i veštinama koje studenti stiču tokom svog školovanja kako bi na osnovu toga mogli da kreiraju plan obuke i usavršavanja, sa ciljem da dobijaju što kvalitetnije i kompetentnije mlade stručnjake. Dakle, poslodavci treba da budu bolje informisani o tome kojim i kakvim kadrom raspolažu, studenti o mogućim dodatnim usavršavanjima kojima bi stekli praktična iskustva, a akademska zajednica o potrebama tržišta rada.

Nakon predavljanja rezultata istraživanja, reč su dobili poslodavci – Vladan Živanović, izvršni direktor kompanije „SAGA”, Orfej Đorđević, generalni direktor preduzeća „Puratos d.o.o.”, i Gordana Novaković, rukovodilac Sektora pravnih, kadrovskih i opštih poslova u Javnom komunalnom preduzeću „Beogradski vodovod i kanalizacija”. Oni su se složili da saradnja između privrede i visokoobrazovnih institucija nije na zavidnom nivou, a odgovornost za to vide i u jednoj i u drugoj strani. Prema njihovom mišljenju, studentima nedostaje pre svega – praksa. Studenti su nespremni za sudar sa realnim svetom, pa dolaze u nezavidnu situaciju i brzo gube motivaciju i odlučnost, shvatajući da im znanja stečena tokom studija nisu dovoljna. Usledila je vrlo živa diskusija, koju je moderirala Dejana Lazić, direktor Centra za razvoj karijere Univerziteta u Beogradu. Na osnovu mišljenja koja su mogla da se čuju tom prilikom, gospođa Lazić je zaključila **da je praksa i razvoj sličnih programa za sticanje praktičnih veština zajedničko rešenje svim stranama: i studentima i poslodavcima i akademskoj zajednici**. Za kraj, kao zaključak i kao zadatak, izneta je želja da se prisutni učesnici, ali i njihova mreža saradnika, češće okupljaju ovim povodom i da u međuvremenu rade na poboljšanju iznetih rezultata.

Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici Univerziteta u Beogradu iz reda nastavnog osoblja na fakultetima, predstavnici Ministarstva omladine i sporta, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, poslodavci iz privatnog i javnog sektora, studenti i predstavnici drugih institucija i organizacija. Na samom početku, prisutnima su se obratili prof. dr Ivanka Popović, prorektorica za nauku Univerziteta u Beogradu, prof. dr Aleksandar Gajić, državni sekretar u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Snežana Klašnja, pomoćnica ministra u Ministarstvu omladine i sporta, i Jasmina Nikolić iz Stručnog tima za reformu visokog obrazovanja u Srbiji.

Dejana Lazić, direktor Centra za razvoj karijere, Rektorat Univerziteta u Beogradu

Održana konferencija projekta EQUIED "Izjednačavanje šansi za pristup visokom obrazovanju: Analiza mera i preporuke"

Konferencija je održana 16. decembra 2013. godine u Palati "Srbija", u okviru Tempus projekta EQUIED - JEDNAK PRISTUP ZA SVE: OSNAŽIVANJE SOCIJALNE DIMENZIJE U CILJU JAČANJA EVROPSKOG PROSTORA VISOKOG OBRAZOVANJA.

Osnovni cilj projekta je uspostavljanje strukturne pretpostavke za povećanje šansi podzastupljenih grupa mladih ljudi u studentskoj populaciji da steknu visoko obrazovanje na univerzitetima u Srbiji.

Povod za održavanje konferencije bilo je predavljanje dosadašnjih aktivnosti sprovedenih u okviru projekta sa ciljem da društvene aktere koji donose odluke u oblasti visokog obrazovanja, kao i one koji se visokim obrazovanjem bave na različite načine, upozna sa sprovedenim aktivnostima, predstavi predlog mera koje pospešuju jednakost u visokom obrazovanju i zagovara pristup jednakih šansi u visokom obrazovanju.

Analiza mera i preporuke koje su predstavljene na konferenciji pokrivaju oblasti: finansiranje studenata, prikupljanje podataka o studentima, obezbeđivanje asistivne tehnologije, uspostavljanje studentskih službi za podršku studentima na fakultetima i univerzitetima u Srbiji, obezbeđivanje uslova za ravnopravni pristup i studiranje na fakultetima.

Konferenciji su prisustvovali pomoćnici ministara u Ministarstvu prosvete, nauke i tehnološkog razvoja i Ministarstvu rada, zapošljavanja i socijalne politike, kao i prorektori univerziteta u Beogradu, Nišu, Novom Sadu i Novom Pazaru, predstavnici medija i nevladinih organizacija.

Više informacija mozete pronaci na sajtu projekta:

<http://www.equied.ni.ac.rs/>

Akreditovani novi studijski projekti za obrazovanje učitelja

Tempus projekat HAMOC – Harmonizacija i modernizacija studija za obrazovanje učitelja

U decembru 2013. godine u okviru Tempus projekta HAMOC akreditovani su studijski programi za obrazovanje učitelja na sva tri nivo studija (osnovni, master i doktorski nivo) na Pedagoškom fakultetu u Somboru, Univerziteta u Novom Sadu. Ovo je važan ishoda projekta koji predstavlja preduslov za organizovanje nastave za studente po inoviranim studijskim programima.

Šta će budućim učiteljima kroz ove studijske programe biti omogućeno?

- Da mnogo šire razviju svoje sposobnosti za učiteljski poziv, jer im je ponuđen veliki broj izbornih predmeta, među kojim ističemo: Psihologija dece sa posebnim potrebama, Dete istraživač prirode, Metodika rada u produženom boravku, Matematika za darovite učenike i dr.
- Da budu mobilniji, odnosno da mnogo lakše provedu jedan deo svojih studija na nekom od srodnih fakulteta u EU;
- budući učitelji će u svom studijskom programu na osnovnim studijama u Somboru pohađati kao novinu predmete: Zdravstveno vaspitanje, Građansko vaspitanje i Menadžment u obrazovanju,
- Posebno naglašavamo da je za buduće učitelje na osnovnim studijama uveden još jedan obavezni i nekoliko izbornih predmeta koji će proširiti njihova znanja i umenja za primenu inkluzije u praksi (rad sa decom sa posebnim potrebama);
- Studenti koji završe osnovne studije, ali i ranije diplomirani učitelji, mogu već od sledeće školske godine da se upišu na smer Master učitelj i da izaberu usmerenje za inkluziju koje će im pružiti dodatna znanja i sposobnosti za rad sa inkluzivnom decom. Na ovaj način projekat HAMOC je pružio sistemsku podršku primeni inkluzije u razrednoj nastavi.

Ostali učiteljski fakulteti u Srbiji su takođe inovirali svoje studijske programe i međusobno dosta usaglasili prema definisanim kompetencijama, pa tako očekujemo da, po dobijanju akreditacije i studenti na učiteljskim fakultetima u Beogradu, Jagodini, Užicu i Vranju dobiju kvalitetniju pripremu za svoj učiteljski poziv.

U okviru projekta HAMOC završena je nabavka jednog dela opreme koja je najviše namenjena opremanju pedagoških laboratorija na učiteljskim fakultetima u Srbiji. Na taj način ovi fakulteti imaju specijalizovanu učionicu u kojoj će budući učitelji moći da vežbaju i da se praktično osposobljavaju za primenu novih tehnologija u nastavi sa najmlađim učenicima. Pored interaktivnih tabli koje će koristiti u radu sa decom, u ovoj učionici studenti će učiti kako da upotrebljavaju dokument kamere, savremene sisteme respondera sa učenicima ili na koji način da upotrebe asistivne tehnologije u radu sa decom sa posebnim potrebama.

Dokument kamere su multi-funkcionalni uređaji za prezentaciju koji omogućavaju snimanje odnosno prikaz grafolija, teksta, 3-D objekta, dijapozitiva ili mikroskopskog pogleda. Ove kamere omogućavaju mnogo kvalitetniji prikaz od grafoskopa i mogu se spojiti na projektor, plazmu, TV i dr.

Interaktivni reakcijski sistem (SMART Response) je napravljen sa namerom širenja interaktivnog podučavanja i učenja. Pomoću njega se mogu predstavljati pripremljena ili usputna pitanja. Učenici mogu anonimno pritisnuti prekidač na daljinskom upravljaču pa se ne moraju bojati kritike ostalih učenika ukoliko odgovore pogrešno. Sve reakcije se skupljaju na na interaktivnoj tabli. Napredak se može jasno prikazati u obliku grafova ili tabela u formi statističkih podataka.

MASTER PROGRAM ZA OBRAZOVANJE NASTAVNIKA PREDMETNE NASTAVE

Prema Zakonu o osnovama sistema vaspitanja i obrazovanja (član 8, član 179), svaki budući nastavnik, vaspitač i stručni saradnik, ukoliko želi da se zaposli u školi, mora da ima završene master studije i ostvarenih najmanje 30 ESPB iz pedagoško-psihološko-metodičke grupe predmeta, kao i 6 ESPB prakse u školi.

Imajući to u vidu, u okviru TEMPUS IV MASTS projekta razvijen je jednogodišnji akademski program master studija (60 ESPB) za obrazovanje nastavnika predmetne nastave. Programi na univerzitetima u Beogradu, Novom Sadu i Novom Pazaru su akreditovani, dok master program razvijen na Univerzitetu u Nišu čeka odluku Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta. Prva generacija studenata na Univerzitetu u Novom Sadu upisana je školske 2012/13. godine, dok se prva generacija na Univerzitetu u Beogradu upisala školske 2013/14.

Master program „Obrazovanje nastavnika predmetne nastave“ na Univerzitetu u Beogradu

Master program „Obrazovanje nastavnika predmetne nastave“ se realizuje na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, u Centru za obrazovanje nastavnika uz saradnju nastavnika i saradnika sa gotovo svih odeljenja Filozofskog fakulteta, ali i nastavnika sa ostalih fakulteta Univerziteta u Beogradu (Šumarskog, Poljoprivrednog, Medicinskog, Biološkog i Filološkog fakulteta).

Studije mogu upisati kandidati koji imaju prethodno ostvarenih najmanje 240 ESPB u toku osnovnih akademskih studija (ili završene studije u trajanju od najmanje osam semestara prema propisima koji su važili do stupanja na snagu Zakona o visokom obrazovanju iz 2005. godine) iz oblasti društveno-humanističkih, tehničko-tehnoloških, medicinskih nauka ili iz oblasti umetnosti.

Studenti imaju mogućnost da za godinu dana, kroz pet obaveznih predmeta, četiri izborna, dve školske prakse i kroz izradu master rada razviju kompetencije neophodne za samostalno obavljanje posla nastavnika, a u skladu sa relevantnom zakonskom regulativom (Zakon o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, Standardi kompetencija za profesiju nastavnika i njihovog profesionalnog razvoja).

Akademsko zvanje koje studenti po završetku programa dobijaju je Master profesor predmetne nastave. Predmete (ili grupe predmeta) koje će po okončanju ovog master programa moći da predaju u školi određuje diploma osnovnih studija.

Sledeća generacija studenata biće upisana oktobra 2014/15. godine. O ciljevima i strukturi master programa možete pročitati više na:

http://www.f.bg.ac.rs/master_obrazovanje_nastavnika

a za sve dodatne informacije možete se obratiti Centru za obrazovanje nastavnika na Filozofskom fakultetu u Beogradu – na 011/3206-108 ili cppmo@f.bg.ac.rs.

Uspešna 2013. godina za ERAZMUS MUNDUS program

Produžetak finansiranja za tri Erasmus Mundus mreže za razmenu i novi konkurs za institucije

Izvršna agencija za programe u oblasti obrazovanja, medija i kulture (EACEA) objavila je u julu 2013. godine rezultate konkursnog roka za projekte iz 2012. godine. Finansiranje je obezbeđeno postojećim mrežama za razmenu – JoinEUSee (PENTA), BASILEUS i ERAWEB koje obuhvataju zemlje Zapadnog Balkana i koje su se ponovo prijavile na konkurs obezbeđivši tako nove prilike za mobilnost studentima, nastavnicima i administrativnom osoblju. Dok su JoinEUSee (PENTA) i Basileus otvorene za studente svih fakulteta, mreža ERAWEB je tematski obraničena i usmerena na studente medicinske grupacije fakulteta.

EACEA je novembru 2013. godine otvorila i dodatni, poslednji konkurs za Erasmus Mundus projekte namenjen visokoškolskim institucijama, ponovo za prijavu projekata koji podržavaju razmenu studenata, nastavnika i administrativnog osoblja. Ovaj konkurs otvoren je do 3. marta 2014. godine a očekuje se da finansiranje dobiju još tri mreže za region Zapadnog Balkana. Rezultati konkursa biće poznati u junu 2014. godine. Više detalja o konkursu možete pronaći na sajtu EACEA na sledećem linku:

http://eacea.ec.europa.eu/erasmus_mundus/funding/2014/call_eacea_18_13_en.php

Prilike za pojedince - stipendije za zajedničke EM studijske programe i stipendije kroz pet mreža za razmenu

U periodu od kraja avgusta do početka 2014. godine, bili su otvoreni konkursi za cele Erasmus Mundus zajedničke studijske programe (master i doktorske).

Tokom jeseni 2013. godine studenti iz Srbije imali su mogućnost da konkurisu za stipendije i kroz čak pet projekata-mreža za razmenu i da na taj način obezbede kraći ili duži studijski boravak van matične visokoškolske institucije.

Krajem novembra 2013. godine svoje konkurse otvorile su tri mreže JoinEUSee-PENTA, Basileus i EUROWEB. Od tri mreže, samo je poslednja tematski bila obraničena na oblasti prirodnih i tehničkih nauka. Krajnji rok za konkurisanje kroz EUROWEB mrežu bio je prvobitno 1. januar a kasnije je produžen na 31. januar 2014. godine. JoinEU SEE-PENTA imala je rok do 1. februara a BASILEUS do 2. februara 2014. godine. EUROWEB projekat je prethodno, tokom leta, imao još jedan konkurs za stipendije za studente sa Zapadnog Balkana uključujući i Srbiju.

Projekat SIGMA otvorio je svoj konkurs 6. decembra 2013. godine a krajnji rok za konkurisanje bio je 3. februar 2014. godine. U okviru ovog poziva bilo je moguće konkurisati za stipendije za razmene na svim nivoima studija, kao i za razmene nastavnog i administrativnog osoblja a konkurs je bio otvoren za ciljne grupe 1 i 3.

Otvoren je i konkurs **ERAWEB 2** projekta-mreže za razmenu, koji je tematski fokusiran na oblast medicinskih nauka. Rok za konkurisanje je 1. april 2014. godine. Više o projektu, partnerskim institucijama i uslovima konkurisanja možete pogledati na njihovom veb sajtu <http://erasmus-westernbalkans.eu/>

Napominjemo da je određen broj stranih studenata je u sklopu mreža za razmenu imao priliku da studira na većim univerzitetima u Srbiji jer je razmena dvosmerna. Prilike za studentsku razmenu, razmenu nastavnika i administrativnog osoblja, postojaće i u okviru novog programa Erasmus +.

Svečani ispraćaj generacije stipendista za 2013. godinu i novi stipendisti

U julu 2013. godine po prvi put organizovan svečani ispraćaj nove generacije stipendista Programa Erasmus Mundus (akademska godina 2013/14, konkursi iz 2012.godine). Fondacija Tempus je svečani ispraćaj organizovala u saradnji sa Alumni asocijacijom Erasmus Mundus studenata (Erasmus Mundus Student and Alumni Association- EMA) i Ministarstvom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja.

Na događaj su bili pozvani i neki od EMA alumnista iz Srbije- raniji EM studenti. Oni su zamoljeni da studentima koji se spremaju da krenu na studije prenesu neke praktične savete o studiranju i životu u državama EU od kolega i kolegica, za čim je postojalo veliko interesovanje.

Sličan događaj Fondacija Tempus će organizovati i tokom 2014. godine.

Broj stipendista Erasmus Mundus programa iz Srbije, nakon objave rezultata prethodnih konkursa, povećan je za 80 stipendija - 61 stipendija za EM zajedničke master i 19 stipendija za zajedničke doktorske programe. Prema zvaničnim statistikama EACEA, broj dodeljenih stipendija za Srbiju za master programe je sada 362 (odnosno 372 ako se računa period SCG) i 38 za EM zajedničke doktorske programe. Broj stipendija za nastavno osoblje je negde oko 20.

Pošto je interesovanje studenata za stipendije i ove godine bilo veliko očekuje se i dobar broj dodeljenih stipendija. Fondacija Tempus je tokom jeseni 2013. Organizovala preko 20 promotivnih skupova za predstavljanje stipendija, raspoređenih na univerzitetskim centrima. Bio je organizovan i period otvorenih vrata od polovine septembra do polovine februara 2014. godine.

Erasmus Mundus alumni događaj

Do sada je oko 1300 studenata iz Srbije imalo priliku da koristi stipendije Evropske unije koje se dodeljuju kroz Erasmus Mundus program, za cele master ili doktorske programe ili studentske razmene na svim nivoima studija.

Fondacija Tempus je oformila mrežu Alumnista ovog programa za korisnike iz Srbije. Do sada Alumni mreža broji 556 članova.

Jedan od fokusa promovisanja EM mreže Alumnista jeste njihova zapošljivost i vidljivost na domaćem tržištu rada.

U tom cilju 29. januara 2014. godine Fondacija Tempus, u saradnji sa Alumni asocijacijom Erasmus Mundus studenata (*Erasmus Mundus Student and Alumni Association- EMA*) je u Domu omladine Beograda organizovala karijerni događaj za Alumniste ovog programa. Događaju su prisustvovali HR predstavnici kompanija JP Elektromreža Srbije, NIS Gazprom Neft i Manpower Group.

Na događaju su Alumnisti imali prilike da se predstave HR menadžerima, kao i da se međusobno upoznaju.

**Program za celoživotno učenje: Prijave projekta predložene za finansiranje
konkurs za 2013. godinu**

PROJECT REFERENCE NUMBER	PROJECT TITLE	SUB-PROGRAMME	COORDINATOR	PARTNERS FROM RS
538992-LLP-1-2013-1-RS-COMENIUS-CMP	Improving educational effectiveness of primary schools	Comenius	Univerzitet u Kragujevcu, RS	Institut za pedagoška istraživanja, Osnovna škola "Jelena Četković"
539818-LLP-1-2013-1-NO-COMENIUS-CMP	Implementing Creative Strategies into Science Teaching	Comenius	Stord Haugesund University College, NO	Centar za promociju nauke
540478-LLP-1-2013-1-HR-COMENIUS-CMP	Entrepreneurial Pedagogy=Entrepreneurial Kids	Comenius	Education group Zrinski, HR	Osnovna škola "Milutin i Draginja Todorović", Osnovna škola "Moma Stanojlović", Osnovna škola "Vuk Stefanović Karadžić"
540149-LLP-1-2013-1-FR-COMENIUS-CNW	Supporting science teaching advancement through inquiry	Comenius	Fondation La main à la pate, FR	Institut za nuklearne nauke „Vinča“ (Univerzitet u Beogradu)
539752-LLP-1-2013-1-UK-COMENIUS-CNW	Make Science Real in Schools	Comenius	British Council, UK	Center for Science and Art Promotion
539247-LLP-1-2013-1-IE-ERASMUS-EKA	Linking Industry and Academia in Teaching Pharmaceutical Development and Manufacture	Erasmus	University of Dublin, Trinity College, IE	Univerzitet u Beogradu
539369-LLP-1-2013-1-ES-ERASMUS-ENW	A global multidisciplinary network on housing research and learning	Erasmus	Fundació Privada Universitat i Tecnologia, ES	Univerzitet u Beograd, Arhitektonski fakultet
539461-LLP-1-2013-1-BG-ERASMUS-ENW	Future Education and Training in Computing: How to support learning at anytime anywhere	Erasmus	Русенски университет "Ангел Кънчев", BG	Univerzitet u Novom Sadu
540051-LLP-1-2013-1-UK-ERASMUS-ENW	University Educators for Sustainable Development	Erasmus	University of Gloucestershire, UK	Univerzitet u Nišu
540117-LLP-1-2013-1-DE-ERASMUS-EQMC	European Studies and Research in Adult Learning and Education	Erasmus	Technische Universität Kaiserslautern, DE	Univerzitet u Beogradu

PROJECT REFERENCE NUMBER	PROJECT TITLE	SUB-PROGRAMME	COORDINATOR	PARTNERS FROM RS
540130-LLP-1-2013-1-FR-ERASMUS-ENW	Horizons in Physics Education	Erasmus	Université Pierre et Marie Curie, FR	Univerzitet u Novom Sadu
542203-LLP-1-2013-1-FI-ERASMUS-ENW	European Academic Network for Open Innovation	Erasmus	Lappeenranta University of Technology, FI	Centar za finansijski inženjering – Univerzitet u Novom Sadu
540032-LLP-1-2013-1-AT-LEONARDO-LMP	Development and utilisation of multi-lingual educational video clips (ConClips) applied by craftsmen and site supervisors (with a focus on migrants) to gain skills for the construction of passive houses	Leonardo	Energieinstitut der Wirtschaft GmbH, DE	EU Build doo
539389-LLP-1-2013-1-DE-GRUNDTVIG-GMP	Comparative Analysis of Regional Policies for Adult Learning	Grundtvig	Niedersächsische Bund für freie Erwachsenenbildung e.V., DE	Regionalna Agencija za ekonomski razvoj Šumadije i Pomoravlja
539415-LLP-1-2013-1-BE-GRUNDTVIG-GMP	European Adult Education (Young) Professionals Learning Platform	Grundtvig	European Association for the Education of Adults aisbl, BE	Društvo za obrazovanje odraslih
539390-LLP-1-2013-1-DE-GRUNDTVIG-GNW	A European Lifelong Learning Academy – An Education Offensive For People With Disabilities	Grundtvig	Internationaler Bund - Behindertenhilfe, DE	Ujedinjeni u različitosti
543513-LLP-1-2013-1-ES-KA1-KA1MPR	VET4 mediation with ROMA	KA1	Fundació Privada Pere Closa, ES	Radovi u Toku
543029-LLP-1-2013-1-RS-KA3-KA3MP	Grading Soft Skills	KA3	Univerzitet u Beogradu	Prva kragujevačka gimnazija
543224-LLP-1-2013-1-GR-KA3-KA3MP	Virtual World for Awareness and Learning on Information Security	KA3	Hellenic Open University, GR	Centar za promociju nauke
543029-LLP-1-2013-1-RS-KA3-KA3MP	Grading soft skills	KA3	University of Belgrade	Prva gimnazija Kragujevac
542630	REGIONALISING EUROPE: Regional Development as a Modality of European Integration Module	Jean Monnet Module	Univerzitet u Novom Sadu, Milica Kostreš	

* Još pet projekata je dobilo finansiranje i očekuje se da Evropska komisija objavi zvaničnu informaciju na svom sajtu.

PIRATI sa Balkana

Projekat PIRATE: Zemljana gradnja u Evropi – instrukcije i resursi za ocenjivanje i obuke u oblasti zemljane gradnje (Program za celoživotno učenje, potprogram „Leonardo“)

Pre nešto više od dve godine, Dragana Kojičić i ceo tim okupljen oko „Kuće Čuvarkuća” iz Novog Sada (www.kucacuvarkuca.com), bili su usamljeni zagovornici ideje da gradnja zemljom predstavlja ne samo ekološki odgovorno ponašanje, već i ogroman potencijal ekonomske i socijalne održivosti, kao i čuvanja i negovanja tradicije, kulture, istorije... Pomalo gusarska ideja, posebno ako se pitaju konvencionalni graditelji, prvu sigurnu luku našla je u društvu šesnaest istomišljenika iz osam zemalja pod krovom projekta koji se zove PIRATE, koji će trajati od 2012. do 2015. godine. Od tada do danas, Dragana i Čuvarkuća su na razne načine ideju o gradnji zemljom uspele da „usade“ u razmišljanje mnogo kreativnih i inovativnih ljudi u Srbiji. Istovremeno, u evropskim okvirima, projekat ulazi u drugu polovinu, sa već značajnim pomacima i konkretnim rezultatima do sada urađenog. „Kuća Čuvarkuća” u projektu ima šesnaest partnera: profesionalaca iz građevinskog sektora, iz oblasti stručnog obrazovanja (VET) i iz oblasti visokog obrazovanja (HE).

Ideja projekta je da se, zajedničkom analizom trenutnog stanja u domenu svih zanatskih radova koji koriste zemlju kao građevinski materijal, uspostave novi standardi i da se kao rezultat toga usvoje ECVET sertifikati za profesionalce, trenere i sertifikaciona tela za Evropski okvir kvalifikacija (EQF) za nivoe 3 do 6.

U novembru 2012. održan je prvi veliki zajednički sastanak u Grenoblu u Francuskoj, na kojem su svi učesnici upoznati sa detaljima projekta, zajedničkim i pojedinačnim zaduženjima, kao i sa pravno--administrativnim aspektima funkcionisanja te vrste projekata. Na sastanku je svaka članica dobila zadatak da istraži svoje „tržište”, odnosno način na koji funkcioniše obrazovanje, koje se kvalifikacije mogu dobiti, kao i da identifikuje potencijalne partnere i donosiocel odluka, kako bi ih obavestila o razvoju projekta i mogućoj saradnji. Osim toga, predstavnici gotovo svih zemalja organizovali su nacionalne sastanke, na koje su pozvali ljude iz prakse: majstore, male firme, udruženja zanatlija, kako bi sa njima razgovarali o trenutnom stanju, načinima na koji rade, procedurama itd.

Usledili su sastanci pojedinačnih grupa: MONO 1 (monolitne konstrukcije) u februaru 2013. u Engleskoj, BRICK 1 (zidane konstrukcije) u martu u Tuluzu u Francuskoj i SUPERV (nadzor na gradilištu) u aprilu u Lubeku u Nemačkoj, na kojima su učesnici iznosili podatke koje su prikupili na nacionalnim sastancima, a zatim su pokušali da sve te informacije sintetizuju i naprave ECVET jedinice za učenje (znanja, sposobnosti i veštine). Odbor od par članova nastavio je da razvija ECVET jedinice, a potom ih je prosledio ostalim učesnicima na usaglašavanje i dodatne komentare. Na sastancima MONO 2 (održan u novembru u Portugaliji), BRICK 2 i SUPERV 2 (još nisu održani) trebalo bi da se nastavi sa daljim razvojem tih jedinica i da se utvrde kriterijumi njihove izrade, kako bi finalna verzija bila završena pre poslednjeg zajedničkog sastanka.

U međuvremenu, u Srbiji je, u novembru 2013. godine, organizovan nacionalni sastanak na temu „Potencijal i modeli sertifikacije u domenu gradnje zemljom”, kome su prisustvovali predstavnici Zavoda za unapređenje obrazovanja i vaspitanja, srednjih tehničkih škola, fakulteta i Zavoda za zaštitu spomenika. Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima saradnje i o vidovima implementacije ECVET jedinica za učenje za gradnju zemljom u naš formalni i neformalni sistem obrazovanja.

Dragana Kojičić, „Kuća Čuvarkuća”

Transverzalni potprogram – IKT (KA3): projekat GRASS – Ocenjivanje ličnih praktičnih veština i sposobnosti (Grading Soft Skills)

Koordinator projekta: Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka, prof Vladan Devedžić

Učesnici projekta – institucije iz Irske, Švedske i Hrvatske

Engleski termin soft skills (SS) odnosi se na suptilne lične, praktične veštine i sposobnosti pojedinca, poput kreativnosti, sposobnosti rešavanja problema, kritičkog mišljenja, sposobnosti rada u timu, komunikativnosti, preduzimljivosti, prilagodljivosti, veštine upravljanja vremenom itd. Te veštine su komplementarne profesionalnim veštinama i znanjima iz pojedinih oblasti (tehnika, medicina, prava, itd. – engl. hard skills), koje se tradicionalno uče u školama. Projekat GRASS fokusira se na predstavljanje SS učenika i studenata različitih nivoa obrazovanja na kvantitativan, merljiv način, tako da te veštine mogu formalno da se vrednuju, ocenjuju i priznaju. U tom smislu, cilj projekta je da se razvijaju mehanizmi koji omogućuju kontinuiranu podršku razvoju i akumulaciji SS učenika – studenata, praćenje tog razvoja i proveru i priznavanje SS primenom novih ICT alata.

Projekat razvija nove pedagoške modele za podršku razvoju SS učenika – studenata i nastoji da uključi te modele u svakodnevnu nastavnu praksu na različitim nivoima obrazovanja. Projekat takođe razvija bogat, strukturisan skup metrika za praćenje razvoja SS, nov ICT pristup za vrednovanje SS i podsticajne mere za nastavnike u pogledu praćenja razvoja SS kod učenika – studenata. Pedagoški modeli, metrike i mehanizmi praćenja SS, ICT alati i podsticajne mere koje projekat razvija moći će da budu uključeni u nastavni proces, a poslodavcima će omogućiti da procenjuju i SS svakog kandidata (osim njegovog stručnog kvaliteta i znanja). To je potpuno u skladu sa strateškim dokumentima Evropske unije u oblasti obrazovanja, u kojima se naglašava da će u budućnosti „kreativnost, kritičko mišljenje, adaptivnost i druge 'transverzalne' veštine biti važnije od onih koje se tradicionalno predaju u školama”. Veb-sajt: <http://grass.fon.bg.ac.rs>

Komenius potprogram: projekat IEEPS – Unapređivanje obrazovne efektivnosti osnovnih škola (Improving Education Effectiveness in Primary Schools)

Koordinator projekta: Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet pedagoških nauka u Jagodini, prof. Jelena Teodorović

Učesnici projekta – institucije iz Kipra, Belgije i Slovenije

Strategije Evropa 2020 i ET 2020 imaju cilj da se poboljša napredak učenika ka višim nivoima znanja i obrazovanja. Drugim rečima, učenička postignuća moraju biti viša. To se može postići kada bi škole znale koji je njihov doprinos učeničkim postignućima, nezavisno od drugih faktori koja utiču na postignuća (npr. socioekonomski status učenikove porodice), odnosno pedagošku dodatu vrednost i koje su pedagoške i organizacione prakse koje one koriste (npr. vežbanje zadataka na času ili saradnja među nastavnicima) efektivne, a koje su neefektivne u podizanju učeničkih postignuća. Prvo, za svaku od 156 škola iz nacionalno reprezentativnog uzorka škola u Srbiji koristiće se rezultati učenika četvrtih razreda na testiranju TIMSS 2011 i rezultati istih učenika na završnom ispitu 2015. godine, kao i raznovrsna ekspertiza partnera, da bi se odredila dodata pedagoška vrednost škole u matematici i prirodnim naukama od 5. do 8. razreda. Svaka škola će dobiti detaljan izveštaj o svom doprinosu učeničkim postignućima, nezavisno od drugih faktora, u tim predmetima i za taj nivo obrazovanja. Drugo, u tim školama će se putem upitnika prikupiti podaci o mnoštvu pedagoških i organizacionih praksi da bi se, koristeći konceptualni model obrazovne efektivnosti i sofisticirane statističke metode kao što je hijerarhijsko linearno modelovanje, ustanovilo koje su prakse najviše povezane sa učeničkim postignućima, nezavisno od drugih faktora. Nalazi o najefektivnijim praksama biće opisani u priručniku koji će biti poslat svim školama u uzorku i koji će biti dostupan u elektronskoj formi svim drugim školama u Srbiji i drugim zemljama. Treće, u projektu će se, na osnovu dobijenih podataka i relevantne svetske literature u oblasti, organizovati seminari stručnog usavršavanja u 30 škola u Srbiji, 30 škola na Kipru i 20 škola u Belgiji da bi se najefektivnije pedagoške i organizacione prakse ustalile u radu škola u tim zemljama. Seminari će biti u redovnoj ponudi stručnog usavršavanja i nakon završetka projekta.

DEO III

PREDSTAVLJENJE TEMPUS PROJEKATA IZ PETOG KONKURSNOG ROKA (2012. GODINA)

NAZIV PROJEKTA	AGRIVOC – Unapređenje visokih strukovnih studija poljoprivrede na Zapadnom Balkanu
KOORDINATOR	Visoka poljoprivredno-prehrambena škola strukovnih studija, Prokuplje
UKUPAN BUDŽET	562.820 EUR
SAJT PROJEKTA	www.agrivoc.org
CILJ PROJEKTA	Projekat AGRIVOC treba da reformiše i unapredi strukovne studije poljoprivrede i prehrambene tehnologije na osam visokoškolskih institucija u Srbiji i Bosni i Hercegovini.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	<p>U proteklih 16 meseci, koliko traje projekat, postigli smo sledeće rezultate:</p> <p>U okviru prvog radnog paketa, čija je tema reforma kurikuluma, uradili smo „Komparativnu studiju o indikatorima studijskih programa poljoprivrede”, u kojoj su uporedno analizirane tri grupe indikatora (kvalitet, relevantnost i finansiranje) za studijske programe u više od 20 posmatranih institucija u Srbiji, Bosni i Hercegovini, Mađarskoj, Slovačkoj i Grčkoj. Definisali smo planove reforme kurikuluma za ukupno 17 studijskih programa i tri modula na osam visokoškolskih institucija u Srbiji i Bosni i Hercegovini.</p> <p>U okviru drugog radnog paketa, čija je tema unapređivanje metodike nastave i preduzetničkih kompetencija, procenili smo potrebe i utvrdili u kojim oblastima i na koji način treba unaprediti nastavnu metodiku i preduzetničke kompetencije. Unapredili smo znanje 20 profesora sa osam institucija o preduzetničkim kompetencijama na jednoj obuci koja je održana u Šapcu, kao i znanje o interaktivnim nastavnim metodama na jednom seminaru koji je održan u Banjoj Luci.</p> <p>U okviru trećeg radnog paketa, čija je tema reforma praktične nastave, razvili smo planove reforme programa studentske prakse za 17 studijskih programa i tri modula na osam institucija u Srbiji i Bosni i Hercegovini. Planove reforme prakse možete preuzeti na projektnom sajtu.</p>
KUPLJENA OPREMA	<p>Na početku projekta, nabavljena je osnovna oprema za administrativne kancelarije – kontakt tačke projekta koje se nalaze na visokim poljoprivrednim školama u Prokuplju i Šapcu i kod partnera u Bosni i Hercegovini.</p> <p>Najveći deo opreme biće nabavljen do kraja 2014. godine, nakon sprovedenog tendera. Osam visokoškolskih institucija iz Srbije i Bosne i Hercegovine nabaviće opremu u vrednosti od oko 180.000 evra koja će biti korišćena u izvođenju nastave na 17 studijskih programa i tri modula. Oprema će biti instalirana na visokoškolskim institucijama i u trening centrima za praksu, koji će biti formirani pri pomenutim institucijama u okviru projekta. Opremu će koristiti studenti i nastavno osoblje institucija.</p>

**NEAKADEMSKE
INSTITUCIJE I
OBLICI SARADNJE
SA NJIMA**

Tokom proteklih 16 meseci otpočela je saradnja sa preko 20 proizvodnih kompanija i poljoprivrednih gazdinstava (Mlekara „Lazar” iz Blaca, „Bambi” iz Požarevca, Hipodrom u Šapcu i sl.), koji su konsultovani u procesu planiranja i izrade planova za reformu kurikuluma. Ti neakademski partneri biće konsultovani i tokom vršenja izmena u kurikulumima i praksi kao i u pripremi elaborata za osnivanje trening centara.

**NAJVAŽNIJI
SKUPOVI NA
KOJIMA JE
PROJEKAT
PROMOVISAN U
AKADEMSKOJ I
ŠIROJ JAVNOSTI**

Projekat je promovisan na nekoliko akademskih skupova u Srbiji i Bosni i Hercegovini. O njemu su više puta emitovani prilozi na lokalnim i regionalnim televizijskim stanicama. U martu 2013. godine objavljen je članak o projektu u dnevnom listu „Politka”, a u junu 2013. godine o njemu je pisao i jedan međunarodni časopis iz Hong Konga.

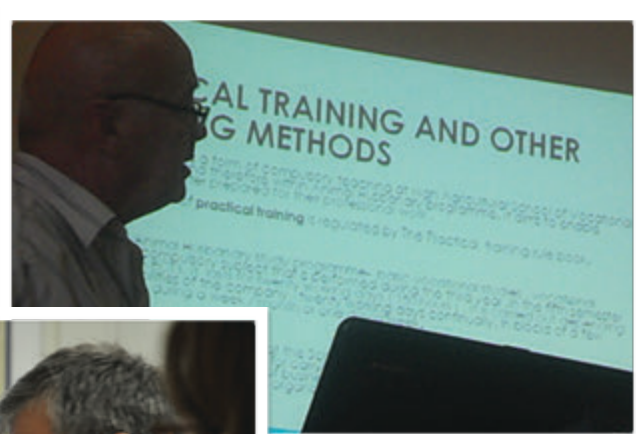
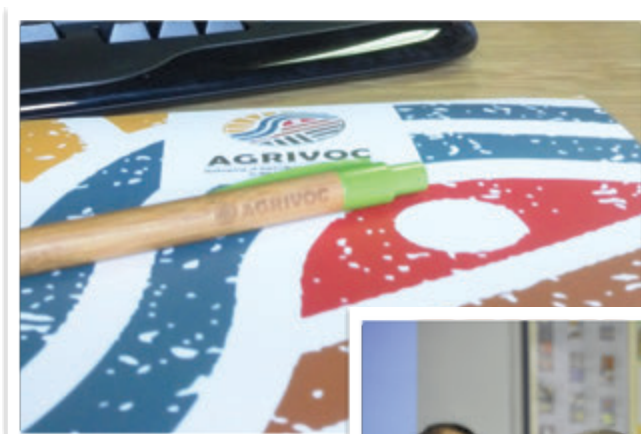
**PREDUZETE/
PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

Radi osiguranja održivosti projekta planiramo tri ključne mere:

1. akreditacija 17 reformisanih studijskih programa i dve laboratorije (interna akreditacija i formalna akreditacija kod Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta) ;
2. osnivanje trening centara u Prokuplju, Šapcu, Istočnom Sarajevu i Mostaru, u kojima će studenti, ali i odrasli sticati primenjiva znanja u okviru studijskih programa, a u perspektivi će biti organizovani i nediplomski programi za obrazovanje i obuku odraslih. Trening centri će okupiti i umrežiti veliki broj poljoprivrednih i prehrambenih subjekata (gazdinstva, kompanije, prerađivači, trgovci i sl.) ;
3. organizovaćemo tečajeve engleskog jezika za nastavno osoblje radi daljeg učešća na projektima međunarodne saradnje jer smatramo da su veoma korisnim za naše institucije.

TEKST PRIPREMIO

mr *Nebojša Zlatković*, koordinator projekta

NAZIV PROJEKTA	DEPOCEI – Razvoj trening programa o javnim politikama Evropske unije u kontekstu evropskih integracija
KOORDINATOR	Univerzitet u Beogradu, Fakultet političkih nauka
UKUPAN BUDŽET	744.443,94 EUR
SAJT PROJEKTA	www.depocei.org
CILJ PROJEKTA	<p>Cilj projekta DEPOCEI je da podigne kapacitete pet univerziteta iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore na polju istraživanja politika EU i izvođenja odgovarajućih treninga za javne službenike, preduzetnike i predstavnike civilnog sektora. Predviđeno je da se pri univerzitetima u Beogradu, Nišu, Podgorici, Sarajevu i Tuzli osnuju specijalizovani centri za javne politike EU, sa ciljem da se univerzitetski profesori obuče za izvođenje obuka za različite ciljne grupe.</p> <p>Projekat takođe ima za cilj da u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori podigne nivo svesti, razumevanja, ali i znanja o različitim javnim politikama EU.</p>
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	<p>Nakon osnivanja projektnih timova, svi univerziteti su obavili pripreme za osnivanje centara za javne politike EU. Fakultet političkih nauka Univerziteta u Beogradu osnovao je Centar za evropsko i međunarodno pravo, koji se u prelaznom periodu stara o sprovođenju projekta DEPOCEI, a sa upravom Univerziteta je postignut dogovor da se osnuje i univerzitetski centar za javne politike EU. S druge strane, u konzorcijumu DEPOCEI utvrđeno je za koje će se oblasti, odnosno sektorske politike pristupiti pripremi izrade trening programa.</p> <p>Timovi univerziteta sa Zapadnog Balkana uradili su istraživanja aktuelnog stanja i potreba za treninzima o javnim politikama EU, dok su partneri iz EU sproveli istraživanja i pripremili zajednički izveštaj o dobroj praksi saradnje visokoškolskih institucija sa civilnim sektorom, privredom i državnom administracijom.</p> <p>U početnoj fazi izvodiće se obuke iz oblasti socijalne politike politike zapošljavanja EU, poljoprivredne politike EU, ljudskih prava, ekonomske politike EU, pravde, slobode i bezbednosti, a pripremaju se i obuke o institucijama EU i profesionalnoj pripremi projekata. Silabusi za tih sedam tema su pripremljeni, predstavljeni i usvojeni na radionicama koje su održane na Univerzitetu u Alikanteu (u oktobru 2013. godine).</p>
KUPLJENA OPREMA	<p>Projektom je predviđeno da svaki univerzitet ima na raspolaganju 19.100 evra za potrebe opremanja centara za javne politike EU računarskom opremom, knjigama i za pretplatu na akademske časopise iz oblasti prava i politike EU.</p> <p>Objedinjene javne nabavke su upravo započete u svakoj od država korisnica. Univerzitet u Beogradu radi objedinjenu javnu nabavku za svoje potrebe i potrebe Univerziteta u Nišu.</p>

**NEAKADEMSKE
INSTITUCIJE I
OBLICI SARADNJE
SA NJIMA**

U projekat su neposredno uključeni Beogradska otvorena škola (BOŠ) iz Srbije i Mreža instituta i škola za javne uprave u centralnoj i istočnoj Evropi (NISPAce) iz Slovačke. BOŠ je jedna od vodećih obrazovnih organizacija građanskog društva u Srbiji, a njen Centar za evropske integracije blisko saraduje sa timom Univerziteta u Beogradu. NISPAce ima ključnu ulogu na polju unapređenja metodologije izvođenja treninga u ovom projektu.

Tokom istraživanja potreba za obukama iz oblasti sektorskih politika EU u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, istraživački timovi su saradivali sa predstavnicima privrednih komora Beograda i Srbije, brojnim nevladinim organizacijama, naročito krovnim (kao što je Stalna konferencija gradova i opština), i sa predstavnicima ministarstava i agencija koji predstavljaju aktere u procesu evropskih integracija tih država.

**NAJVAŽNIJI
SKUPOVI NA
KOJIMA JE
PROJEKAT
PROMOVISAN U
AKADEMSKOJ I
ŠIROJ JAVNOSTI**

Projekat DEPOCEI je promovisan na prvom skupu u Beogradu, u januaru 2013. godine u Svečanoj sali Rektorata Univerziteta u Beogradu, pred predstavnicima svih članica Univerziteta. Projekat je predstavljen i na panelu o projektima Godišnje konferencije NISPAce koja je održana u Beogradu od 16. do 18. maja 2013. godine.

Trenutno se priprema bilten projekta, koji će, osim informativnog dela, sadržati i akademsko-analitičke radove posvećene sektorskim politikama EU.

**PREDUZETE/
PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

Za održivost projekta presudni su kapaciteti centara za javne politike EU, koji se osnivaju. Oni će predstavljati oslonac i vezivno tkivo postojećim i budućim saradnicima u oblasti sektorskih politika EU.

Na sastanku upravnog odbora konzorcijuma projekta DEPOCEI u Alikanteu osnovana je radna grupa za održivu saradnju partnera sa deset institucija – članica konzorcijuma. Ideja je da se iskoristi potencijal mreže koju sada čini 40 stručnjaka i da se razmotri produbljivanje saradnje. Predviđeno je da ključne aktivnosti za obezbeđenje održivosti projekta budu realizovane u trećoj godini sprovođenja projekta. Projektom je predviđeno da se izrade biznis i marketing plan za razvijene treninge i da se potpiše memorandum o saradnji sa strateškim partnerima, prvenstveno sa pojedinim državnim institucijama koje neposredno učestvuju u procesu evropskih integracija, a koje će imati i važne uloge u procesu implementacije specifičnih sektorskih politika EU.

**TEKST
PRIPREMILA**

prof. *Vesna Knežević Predić*, koordinator projekta

NAZIV PROJEKTA	ENERESE – Energetska efikasnost, izvori obnovljive energije i uticaj na životnu sredinu – master studije
KOORDINATOR	Državni univerzitet u Novom Pazaru
UKUPAN BUDŽET	563.929,12 EUR
SAJT PROJEKTA	http://enerese.np.ac.rs/
CILJ PROJEKTA	Osnovni cilj projekta je razvoj novog master programa iz oblasti energetske efikasnosti i izvora obnovljive energije na univerzitetima u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori. Biće poboljšana i metodologija nastave zahvaljujući usavršavanju nastavnika i saradnika na partnerskim univerzitetima u Evropskoj uniji i pohađanju specijalizovanih kurseva. Laboratorije i biblioteke univerziteta na Zapadnom Balkanu biće osavremenjene nabavkom nove opreme i odgovarajuće literature.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	U prvoj godini rada na projektu akademski i neakademski partneri iz Srbije potpuno su realizovali predviđene aktivnosti. Definisana je strategija za razvoj master programa putem radnih zadataka u kojima je upoređeno racionalno korišćenje energije u zemljama Zapadnog Balkana i EU. Završena je procena budućih trendova za racionalno korišćenje energije, a definisani su i očekivani ishodi studija i kompetencije studenata po završetku programa. Razvijen je novi dvogodišnji master program koji ima zajednički nastavni plan za akademske partnere iz Srbije; definisan je nastavni program i pripremljen obiman elaborat za akreditaciju kod Komisije za akreditaciju i proveru kvaliteta. Program ENERESE je akreditovan i prva generacija studenata na zajedničkom studijskom programu za partnere iz Srbije je upisana na Državnom univerzitetu u Novom Pazaru.
KUPLJENA OPREMA	Postignut je dogovor da se oprema nabavlja putem tri tendera (za svaku od zemlja učesnica). Oprema treba da bude smeštena na partnerskim univerzitetima i prvenstveno je namenjena studentima na master programu.

NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	Neakademski partneri iz Srbije na projektu ENERESE su Inženjerska komora Srbije i Ministarstvo energetike, razvoja i zaštite životne sredine Srbije. Oni su doprineli projektu svojim priložima i izveštajima za identifikovanje potreba i definisanje ishoda učenja.
NAJVAŽNIJI SKUPOVI NA KOJIMA JE PROJEKAT PROMOVISAN U AKADEMSKOJ I ŠIROJ JAVNOSTI	Master program je promovisan na početnom sastanku u Novom Pazaru (u novembru 2012), radionici u Nišu (u aprilu 2013) i menadžment sastanku u Banjoj Luci (u novembru 2013). Studijski program ENERESE predstavili su radovi koji su prikazani velikim regionalnim konferencijama (Industrial Energy And Environmental Protection in South Eastern Europe, održana na Divčibarama od 26. do 29. juna 2013. i 16th International Symposium on Thermal Science and Engineering of Serbia, održana u Sokobanji od 22. do 25. oktobra 2013).
PREDUZETE/ PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA OBEZBEĐENJE ODRŽIVOSTI PROJEKTA	Planirana je i realizovana akreditacija zajedničkog master studijskog programa ENERESE u Srbiji, čime je obezbeđeno finansiranje tog programa u naredne četiri godine.
TEKST PRIPREMIO	prof. <i>Božidar Stanić</i> , Državni univerzitet u Novom Pazaru

NAZIV PROJEKTA	FINHED – U pravcu održivog i ravnopravnog finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji
KOORDINATOR	Univerzitet u Beogradu
UKUPAN BUDŽET	1.021.603 EUR
SAJT PROJEKTA	http://www.finhed.org/
CILJ PROJEKTA	<p>Cilj FINHED-a je da doprinese efikasnijem, efektivnijem i jednakopravnom sistemu finansiranja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Konkretnije, cilj projekta je da se najpre sveobuhvatno analiziraju postojeći modeli sistemskog i institucionalnog finansiranja, kao i dostupnosti i jednakopravnosti visokog obrazovanja u tim zemljama. To, između ostalog, i podrazumeva da će zahvaljujući ovom projektu pomenute zemlje prvi put učestvovati u međunarodnoj komparativnoj studiji o socijalnoj dimenziji u visokom obrazovanja – EUROSTUDENT.</p> <p>U drugoj fazi projekta, partneri će, zajedno sa drugim relevantnim akterima u domenu visokog obrazovanja, razvijati sistemski (policy) okvir za obezbeđivanje efikasnijeg, efektivnijeg i jednakopravnog sistema visokog obrazovanja u te tri zemlje, kao i modele institucionalnog finansiranja koji se zasnivaju na pametnoj diverzifikaciji izvora prihoda. Istovremeno sa tim aktivnostima, partneri iz regiona će se upoznavati sa postojećim politikama i praksama zemalja EU, a pre svega zemalja iz kojih dolaze partneri na projektu – Belgije, Engleske, Finske i Slovenije.</p> <p>Projekat spada u kategoriju takozvanih strukturnih projekata, što znači da u njemu, osim univerziteta, učestvuju i sva nadležna ministarstva iz regiona.</p>

<p>NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI</p>	<p>Do sada su prikupljeni podaci o finansiranju visokog obrazovanja na sistemskom i institucionalnom nivou u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori i Srbiji. Podaci služe kao dokazi za potrebe izgradnje održivog i jednakopravnog sistema finansiranja visokog obrazovanja zemalja u regionu. Činjenica da je finansiranje visokog obrazovanja u najvećoj meri zasnovano na ulaznim kriterijumima i da ne postoji adekvatna kontrola trošenja prihoda (uključujući i osnovna sredstva) vodi zaključku da ne postoje podsticaji koji će obezbediti ostvarenje bilo kog elementa visokog obrazovanja (ekonomija, ravnopravnost, efikasnost, efektivnost). Podrazumeva se da ne postoji „najbolji model” koji zemlje mogu jednostavno da uvedu u svoj sistem visokog obrazovanja. Međutim, cilj je da se dođe do optimalnog sistema finansiranja u datoj zemlji, koji bi trebalo da obezbedi u većoj meri održiv i pravičan sistem visokog obrazovanja.</p>
<p>KUPLJENA OPREMA</p>	<p>Do sada nije kupljena oprema za projekat. Predviđena je nabavka računarske opreme softvera i baze podataka u prvoj polovini 2014. godine.</p>
<p>NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA</p>	<p>U sprovođenje projekta uključene su brojne interesne i zainteresovane strane. Osim visokoškolskih institucija, realizaciju projekta pomažu studentske organizacije, civilni sektor i ministarstva prosveta Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije.</p>
<p>NAJVAŽNIJI SKUPOVI NA KOIMA JE PROJEKAT PROMOVISAN U AKADEMSKOJ I ŠIROJ JAVNOSTI</p>	<p>Najvažniji skup na kojem je projekat FINHED predstavljen jeste konferencija TREND. Na XIX skupu „Tendovi razvoja – univerzitet na tržištu” (TREND 2013) održan je okrugli sto pod nazivom „Izazovi visokog obrazovanja u zemljama Zapadnog Balkana”, koji organizuje projekat FINHED. Okruglom stolu su prisustvovali predstavnici akademske zajednice, ministarstava i vlada. Taj skup je bio prilika da se predstavnici relevantnih institucija u visokom obrazovanju uključe u diskusiju o izazovima u finansiranju visokog obrazovanja u regionu. Osim toga, ključni očekivani rezultati istraživanja EUROSTUDENT predstavljeni su na konferenciji „Visoko obrazovanje i statistika”, koja je održana u decembru 2013. godine.</p>
<p>PREDUZETE/ PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA OBEZBEĐENJE ODRŽIVOSTI PROJEKTA</p>	<p>Podaci koji su prikupljeni u istraživanju o finansiranju visokog obrazovanja, kako na sistemskom, tako i na institucionalnom nivou, stavljeni su u kontekst upravljanja visokim obrazovanjem u sve tri zemlje. Razvijena je metodologija za prikupljanje podataka o visokom obrazovanju u svrhe praćenja i utvrđivanja činjenica za definisanje politika finansiranja visokog obrazovanja.</p>
<p>TEKST PRIPREMILI</p>	<p>prof. <i>Nevenka Žarkić Joksimović</i> i prof. <i>Miloš Milosavljević</i>, Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka</p>

NAZIV PROJEKTA	HUTON – Pomoć ljudima sa posebnim potrebama: plan i program za interaktivno dejstvo između čoveka i pomoćnih sredstava
KOORDINATOR	Univerzitet u Beogradu
UKUPAN BUDŽET	563.224,10 EUR
SAJT PROJEKTA	www.huton.org
CILJ PROJEKTA	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj novog interdisciplinarnog i multidisciplinarnog programa koji će biti akreditovan na tri univerziteta u Srbiji. Studenti koji završe ovaj program dobiće zvanje master mehatronike iz oblasti tehnologija za ljude sa posebnim potrebama. • Formiranje mreže za trening u Srbiji u domenu mehatronike u rehabilitaciji i neurorehabilitaciji. Mreža će obezbediti dugovečnost i kvalitet obrazovanja u ovoj važnoj oblasti. • Trening osoba koje koriste tehnologije u oblastima fizikalne medicine, rehabilitacije i nege ljudi sa posebnim potrebama. Trening će omogućiti bolji radni efekat i stvoriti nove mogućnosti zapošljavanja.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	Razvijena infrastruktura za podršku novom studijskom programu; aktivan veb-sajt; definisani novi kursevi i redefinisani postojeći; kreirani materijali za učenje; pripremljeni formulari za akreditaciju; obezbeđene i uređene laboratorijske prostorije, nabavljena oprema.
KUPLJENA OPREMA	Oprema je smeštena na univerzitetama, s tim što laboratorijsku opremu mogu da koriste i klinike, odnosno studenti.
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	<p>Praktičan rad, odnosno vežbe, obavljaće se na tri klinike:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klinika za rehabilitaciju „Dr Miroslav Zotović” • Institut za zdravlje dece i omladine Vojvodine • Specijalna bolnica za tretman neuromuskularnih bolesti u Novom Pazaru
NAJVAŽNIJI SKUPOVI NA KOJIMA JE PROJEKAT PROMOVISAN	<ul style="list-style-type: none"> • Infodan, Univerzitet u Beogradu, Rektorat, 31.oktobar 2013. • Budva, 13. nacionalni kongres Srpskog udruženja fizikalne medicine i rehabilitacije, 28. septembar 2013.
PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA ODRŽIVOST	Redovni sastanci projektnog tima (local steering committee), kontrola kvaliteta (monitoring), redovno održavanje i ažuriranje veb-sajta
TEKST PRIPREMIO	prof. <i>Aleksandar Sedmak</i> , koordinator projekta, Univerzitet u Beogradu, Mašinski fakultet

NAZIV PROJEKTA	INCOMING – Interdisciplinarni programi iz oblasti računarstva prilagođeni potrebama tržišta rada
KOORDINATOR	Univerzitet u Talinu, Estonija
UKUPAN BUDŽET	812.414,62 EUR
SAJT PROJEKTA	http://htk.tlu.ee/incoming/
CILJ PROJEKTA	INCOMING je trogodišnji projekat čiji je glavni cilj ponovno pokretanje i oživljavanje prakse interdisciplinarnih studija na univerzitetima u Srbiji. Da bi se to postiglo, projekat razvija više interdisciplinarnih studijskih programa, koji će biti ponuđeni studentima i na srpskom i na engleskom jeziku, na različitim nivoima studija (osnovne, master i doktorske studije), a biće korišćeni i različiti oblici nastave (klasična nastava, nastava na daljinu i kombinovana nastava). Programe razvijaju četiri univerziteta u Srbiji – Univerzitet u Beogradu, Univerzitet u Kragujevcu, Univerzitet u Novom Sadu i Metropolitan univerzitet. Razvojem i ponudom tih studijskih programa, projekat želi da poveća mogućnosti za zapošljavanje mladih koji završe interdisciplinarnu studiju. Novi studijski programi su usmereni prevashodno na usklađivanje sa potrebama tržišta rada u Srbiji u oblasti računarstva.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	<p>Univerzitet u Beogradu razvija tri nova studijska programa interdisciplinarnog karaktera, sa računarstvom kao zajedničkom komponentom:</p> <p>Program 1: Informacioni sistemi i tehnologije (osnovne studije, 240 ECTS, klasična nastava i nastava na daljinu). Program će biti akreditovan na Fakultetu organizacionih nauka u Beogradu, u njegovoj realizaciji učestvovali će i nastavnici sa Matematičkog fakulteta u Beogradu, Fakulteta tehničkih nauka u Novom Sadu, a pregovori se vode i sa nastavnicima još dva fakulteta. Interdisciplinarnost je postignuta već samim sadržajem studijskog programa (kvantitativne discipline, informacioni sistemi, informacione tehnologije, menadžment, upravljanje kvalitetom), a ponudom više izbornih predmeta sa drugih fakulteta prvi put se u toku poslednjih decenija u Srbiji uvodi mogućnost da studenti deo izbornih predmeta polažu i na drugim fakultetima, pa čak i na drugim univerzitetima.</p> <p>Program 2: Inteligentni sistemi (doktorske studije, 180 ESPB, klasična nastava). Program će biti akreditovan na Univerzitetu u Beogradu, a u njegovoj realizaciji učestvovali će i nastavnici sa Matematičkog fakulteta, Fakulteta organizacionih nauka, Rudarsko-geološkog fakulteta, Elektrotehničkog fakulteta, Filozofskog fakulteta, Filološkog fakulteta, Poljoprivrednog fakulteta i iz Instituta „Mihajlo Pupin” iz Beograda. Program nudi kurseve iz više disciplina, kao što su računarstvo, matematika, neuronauke i filozofija.</p> <p>Program 3: Računarstvo u društvenim naukama (master studije, 60 ESPB, klasična nastava). Program će biti akreditovan na Univerzitetu u Beogradu, u njegovoj realizaciji učestvovali će i nastavnici sa Matematičkog fakulteta, Fakulteta organizacionih nauka, Ekonomskog fakulteta, Filološkog fakulteta, Poljoprivrednog fakulteta, a pregovori se vode i sa nastavnicima još dva fakulteta Univerziteta u Beogradu. Program nudi kurseve koji se mahom odnose na primenu savremenih računarskih tehnologija u društveno-humanističkim disciplinama kao što su ekonomija, pravo, demografija, sociologija, jezici, finansije i druge.</p> <p>Univerzitet u Kragujevcu razvija nov studijski program interdisciplinarnog karaktera pod nazivom Informacione tehnologije za elektronsko poslovanje (master program, 60 ESPB, kombinovano učenje). U kreiranju programa učestvuju tri fakulteta Univerziteta u Kragujevcu: Fakultet tehničkih nauka, Ekonomski fakultet i Fakultet inženjerskih nauka. Program će ponuditi kurseve iz računarskih nauka, elektronske trgovine, upravljanja poslovanjem i prava.</p>

**NAJVAŽNIJI
REZULTATI KOJE
JE OSTVARILA DO
SADA SVAKA
INSTITUCIJA
UČESNICA U
SRBIJI**

Univerzitet u Novom Sadu razvija nov studijski program interdisciplinarnog karaktera pod nazivom Informaciono-komunikacione tehnologije u državnoj upravi i administraciji (master program, 120 ESPB, kombinovano učenje). U kreiranju programa učestvuju tri fakulteta Univerziteta u Novom Sadu: Fakultet tehničkih nauka, Ekonomski fakultet i Pravni fakultet. Program će ponuditi kurseve iz računarskih nauka, informaciono-komunikacionih tehnologija, javne administracije, finansija i prava.

Univerzitet Metropolitan razvija nov studijski program interdisciplinarnog karaktera pod nazivom Računarske igre (osnovne studije, 240 ESPB, kombinovano učenje). Dva fakulteta ovog univerziteta učestvuju u kreiranju programa: Fakultet za informacione tehnologije i Fakultet za digitalnu umetnost. Program će ponuditi kurseve iz 2 dve discipline: informacionih tehnologija i grafičkog dizajna.

**KUPLJENA
OPREMA**

Za potrebe realizacije novih studijskih programa biće nabavljena savremena računarska oprema, pre svega za računске centre fakulteta i univerziteta čiji nastavnici učestvuju u programima. Ideja je da se ta oprema stavi na raspolaganje i nastavnicima i studentima, pre svega putem interneta, uz mogućnost direktnog korišćenja u računskim centrima fakulteta i univerziteta u kojima postoji hroničan problem zastarevanja računarske opreme.

**NEAKADEMSKE
INSTITUCIJE I
OBLICI SARADNJE
SA NJIMA**

Ovo je verovatno najvažniji aspekt projekta INCOMING. Naime, u razvoju novih interdisciplinarnih studijskih programa učestvuju i Privredna komora Srbije, Nacionalni savet za visoko obrazovanje, kompanija COMTRADE, Institut „Mihajlo Pupin” i unija poslodavaca Unija Čačak 2000. Ideja je da se saradnjom akademskih i privrednih institucija omogući kreiranje studijskih programa koji će bolje odgovarati aktuelnim potrebama privrede, čime može delimično da se prevaziđe problem uhodavanja na radnom mestu i nedostatak iskustva mladih koji se tek zapošljavaju.

**NAJVAŽNIJI
SKUPOVI NA
KOJIMA JE
PROJEKAT
PROMOVISAN U
AKADEMSKOJ I
ŠIROJ JAVNOSTI**

SPIN 2013 (IX skup privrednika i naučnika, 2013), u organizaciji Univerziteta u Beogradu – Fakulteta organizacionih nauka i Privredne komora Srbije, održan 5. i 6. novembra 2013. u Beogradu. Simpozijum SPIN tradicionalno ima posebnu misiju u ostvarivanju susreta teorije i prakse, što ima posaban značaj za projekat INCOMING. Osnovna tema skupa bila je Nova industrijalizacija, reinženjering i održivost.

**PREDUZETE/
PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

Kada novi studijski programi budu akreditovani, biće pokrenuta široka medijska i internet kampanja među potencijalnim studentima sa ciljem popularizacije ideja i mogućnosti koje ti programi promovišu. Planirano je da, radi boljeg i sveobuhvatnijeg promovisanja novih programa među studentima, učestvuju i predstavnici relevantnih obrazovnih udruženja, odbora, saveta i drugih važnih tela na nacionalnom nivou (Ministarstvo prosvete i nauke, Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta, Nacionalni savet za visoko obrazovanje, studentske organizacije).

TEKST PRIPREMIO

prof. *Vladan Devedžić*, Univerzitet u Beogradu, Fakultet organizacionih nauka

NAZIV PROJEKTA	IPROD – Unapređenje studija u oblasti razvoja proizvoda u Srbiji i Bosni i Hercegovini
KOORDINATOR	Univerzitet u Nišu
UKUPAN BUDŽET	699.164,75 EUR
SAJT PROJEKTA	http://iprod.masfak.ni.ac.rs/
CILJ PROJEKTA	<p>Osnovni cilj projekta je podizanje konkurentnosti regionalne industrije unapređenjem obrazovanja u oblasti razvoja proizvoda na univerzitetima u Republici Srbiji i Bosni i Hercegovini. Taj cilj projekta treba ispuniti ostvarenjem nekoliko specifičnih ciljeva, i to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uvođenjem novih studijskih programa u oblasti menadžmenta razvojem proizvoda/ inovacionog menadžmenta i razvoja ekoloških proizvoda i modernizacijom postojećih studijskih programa u oblasti industrijskog razvoja proizvoda; • uspostavljanjem više obuka iz domena industrijskog razvoja proizvoda u okviru programa celoživotnog učenja; • harmonizacijom i modernizacijom obrazovanja u oblasti industrijskog razvoja proizvoda na visokim školama strukovnih studija obukom nastavnika sa visokih škola.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	U prvoj godini realizacije projekta razvijeni su novi studijski programi i modernizovani su postojeći na univerzitetima učesnicima u projektu. U toku je definisanje novog nastavnog plana u oblasti inovacionog menadžmenta na Univerzitetu u Nišu. Definisano je i šesnaest kurseva namenjenih obuci kadrova iz industrije i lica koja su trenutno nezaposlena. Definisane su takođe i obuke za nastavnike visokih škola koje će biti ostvarene u nastavku projekta.
KUPLJENA OPREMA	U decembru 2013. godine raspisan je tender za nabavku opreme koja će biti isporučena u martu 2014. godine. Opremu će moći da koriste studenti i nastavno osoblje na mašinskim fakultetima Univerziteta u Beogradu i Univerziteta u Nišu, na Fakultetu tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu i na Fakultetu inženjerskih nauka Univerziteta u Kragujevcu.

**NEAKADEMSKE
INSTITUCIJE I
OBLICI SARADNJE
SA NJIMA**

Neakademske institucije u projektu (Regionalna privredna komora Niš, Regionalna privredna komora Kragujevac i 53 kompanije iz Srbije i Bosne i Hercegovine) pomogle su da se definišu potrebne kompetencije i ishodi učenja studijskih programa i modula.

Nacionalna služba za zapošljavanje pomogla je da se definišu potrebne obuke za nezaposlene.

Potpisani su ugovori između kompanije EMA – Knić i Univerziteta u Kragujevcu, a dva studenta realizuju program studentske prakse u ovoj firmi. Ugovorima je predviđeno i da ti studeti izrade master radove za potrebe kompanije. Jedan master rad je već odbranjen na Univerzitetu u Kragujevcu.

**NAJVAŽNIJI
SKUPOVI NA
KOJIMA JE
PROJEKAT
PROMOVISAN U
AKADEMSKOJ I
ŠIROJ JAVNOSTI**

Projekat je predstavljen na konferencijama COMETA 2012. i na 35th International Conference on Production Engineering, u septembru 2013. godine na Kopaoniku.

Prvog dana inicijalnog sastanka na Univerzitetu u Nišu široj javnosti je predstavljen projekat IPROD. Regionalna televizija je emitovala interjvu sa rektorom Univerziteta u Nišu prof. dr Draganom Antićem, dekanom Mašinskog fakulteta Univerziteta u Nišu prof. dr Vlastimirom Nikolićem i koordinatorom projekta IPROD prof. dr Vojislavom Miltenovićem. O početku projekta IPROD izvestio je i časopis studentske organizacije Fakulteta tehničkih nauka Univerziteta u Novom Sadu.

Prvog dana godišnjeg sastanka projekta IPROD u novembru 2013. godine na Univerzitetu u Novom Sadu održana je radionica na kojoj su predstavljene obuke namenjene regionalnoj industriji.

**PREDUZETE/
PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

Najznačajniji aktivnost koja vodi održivosti projekta su akreditacija i reakreditacija kurikuluma.

Univerzitet u Novom Sadu je reakreditovala rekonstruisane studije i akreditovala novi program u martu 2013. godine.

Univerzitet u Kragujevcu je akreditovala rekonstruisane studije u maju 2013. godine.

Univerzitet u Nišu je započeo proces reakreditacije na osnovnim, master i doktorskim studijama u novembru 2013, a planirano je da dokumentacija za akreditaciju novog master akademskog programa bude predata u martu 2014. godine.

Mašinski fakultet Univerziteta u Beogradu ima mogućnost da u sledećem akreditacionom ciklusu implementira sve rezultate projekta TEMPUS IPROD pošto je prethodni ciklus akreditacije završen 2012. godine.

Drugi način za postizanje finansijske stabilnosti jeste stvaranjem partnerstva sa preduzećima i kompanijama iz regiona. U takvom partnerstvu preduzeća se obavezuju da određeni broj svojih zaposlenih pošalju na dodatnu obuku, a univerziteti da organizuju i izvrše kontinuiranu obuku. Obuka će biti besplatna tokom trajanja projekta i biće realizovana u drugoj polovini 2014. godine. Verujemo da će uspešnost prvog kruga obuka privući i druge kompanije da se uključe u mrežu. Štaviše, proizvodi razvijeni u programu studentske prakse i kontinuirane obuke biće patentirani.

Održivost projekta se takođe može postići podnošenjem predloga kurseva razvijenih u projektu nacionalnim službama za zapošljavanje i Ministarstvu prosvete za kontinuirane obuke i obuke za nastavnike na visokim školama.

TEKST PRIPREMIO

dr *Aleksandar Miltenović*, Univerzitet u Nišu, Mašinski fakultet

NAZIV PROJEKTA	NETREL – Mreža za edukaciju i trening u javnim laboratorijama u oblasti životne sredine
KOORDINATOR	Tehnološki univerzitet u Bratislavi, Slovačka
UKUPAN BUDŽET	739.579,72 EUR
SAJT PROJEKTA	www.netrel.uns.ac.rs
CILJ PROJEKTA	Ravoj kapaciteta za organizovanje savremene obuke za istraživače sa univerziteta u Novom Sadu, Beogradu, Sarajevu i Banja Luci u oblasti modernih metoda monitoringa prioriternih supstanci, emergentnih supstanci, perzistentnih organskih polutanata (zagađivača voda). Organizacija obuka za zaposlene u javnim laboratorijama u oblasti analitike životne sredine na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou, koje će izvoditi obučeni istraživači sa univerziteta u Srbiji i Bosni i Hercegovini. Razvoj i implementacija održive regionalne mreže NETREL sa ciljem organizovanja kurseva za zaposlene u javnim laboratorijama u oblasti zaštite životne sredine u regionu Zapadnog Balkana.
NAJVAŽNIJI REZULTATI DO SADA	Nastavno osoblje Univerziteta u Novom Sadu i Univerziteta u Beogradu učestvovalo je u obuci za uzorkovanje, koja je održana u Banja Luci u septembru 2013. godine. Naredna obuka u pripremi uzoraka planirana je za februar 2014. godine i biće održana u Beogradu.
KUPLJENA OPREMA	Tender za nabavku opreme je u toku. Za Univerzitet u Novom Sadu planirana je nabavka uređaja HP-LC (High performance liquid chromatograph), dok će za Univerzitet u Beogradu biti nabavljen GC-MS (Gas chromatograph – mass spectrometer). Oprema će prvenstveno služiti za organizaciju obuka osoblja javnih laboratorija u Srbiji, a moći će da je koriste i studenti na univerzitetima.
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	Ostvaruje se direktna saradnja sa javnim laboratorijama Agencije za zaštitu životne sredine Srbije, Instituta za javno zdravlje Vojvodine i Javnog komunalnog preduzeća „Vodovod i kanalizacija” iz Novog Sada, kao partnerima na projektu. Planom projekta je predviđeno održavanje kurseva obuke za osoblje drugih javnih laboratorija iz Srbije.
PROMOVISANJE PROJEKTA	Projekat je predstavljen na konferenciji „European Meeting on Environmental Chemistry – EMEC”, koja je održana u decembru 2013. godine u Budvi, u Crnoj Gori.
PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA ODRŽIVOST	U trećoj godini projekta planirano je uspostavljanje mreže univerziteta u Srbiji i Bosni i Hercegovini sa ciljem da se nastavi zajedničko organizovanje treninga i kurseva i za ostale zainteresovane laboratorije.
TEKST PRIPREMIO	mr <i>Dušan Milovanović</i> , Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka

NAZIV PROJEKTA	SCENTEC – Razvoj i primena kurseva za pozorišne tehničare i menadžere pozornice
KOORDINATOR	Univerzitet u Novom Sadu
UKUPAN BUDŽET	817.345,29 EUR
SAJT PROJEKTA	www.scentec.uns.ac.rs
CILJ PROJEKTA	<p>Projekat „ScenTec” namenjen je uspostavljanju i razvoju interdisciplinarnih kurseva u oblasti scenske tehnike, tehnologije, arhitekture, dizajna i tehničke produkcije. Ti kursevi predstavljaju spoj znanja i veština iz domena različitih scenskih tehnologija i umetnosti i scenskim tehničarima treba da omoguće da steknu kompetencije za učešće u najzahtevnijim scenskim projektima i pozorišnoj produkciji u celini. Posebna pažnja je posvećena uspostavljanju i primeni propisa, standarda i bezbednosti na radu u pozorišnim i drugim institucijama kulture u Srbiji i zemljama partnerima u regionu, u skladu sa praksom i iskustvima zemalja Evropske unije čiji stručnjaci učestvuju u projektu.</p> <p>U skladu sa strategijom kontinuiranog obrazovanja i povezivanja univerziteta sa tržištem rada, ti kursevi treba da omoguće pozorišnim tehničarima i menadžerima pozornice da steknu neophodna znanja u domenu profesionalnih pozorišnih praksi i da ih osposobe za izvođenje dalje obuke namenjene stručnom usavršavanju pozorišnih radnika i preorijentaciji i prekvalifikaciji nezaposlenih lica za rad u toj oblasti.</p>
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	Tokom implementacije projekta, sve aktivnosti su se odvijale u timovima sa predstavnicima svih institucija iz Srbije. Prvi ostvareni rezultati odnose se na analizu postojećeg stanja, strukture i organizacije tehničkih sektora u pozorištima, kompetencija i nivoa obrazovanja zaposlenih. Na osnovu ponemutog istraživanja pripremljen je detaljan spisak kompetencija potrebnih za rad u različitim oblastima scenske tehnike i dizajna. Definisana je i program rada na kursovima i sastavljeni su kurikulumi kurseva za scensku tehniku i scenski dizajn, koji su namenjeni pozorišnim tehničarima i drugim osobama koje rade u oblasti pozorišne – scenske tehnike, mladima koji su završili srednju školu i ne žele da studiraju, a interesuje ih usavršavanje u toj oblasti, kao i akademski obrazovanim osobama koje žele da se doškoluju u određenoj oblasti scenske tehnike i dizajna.
KUPLJENA OPREMA	Tokom 2014. godine planirana je nabavka opreme za sve četiri akademske institucije učesnice u projektu (dve iz Srbije i dve iz Bosne i Hercegovine) u ukupnoj vrednosti od 176.780,00 EUR. Oprema će biti korišćena za radionice koje će se odvijati na akademskim institucijama za izvođenje kurseva iz oblasti zvuka, svetla i pozornice. Ova oprema će biti na raspolaganju svim polaznicima kurseva, ali i studentima redovnih studija koji budu zainteresovani da steknu znanja iz navedenih oblasti.
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	U okviru projekta direktna saradnja je ostvarena sa dve neakademske institucije iz Srbije – Srpskim narodnim pozorištem iz Novog Sada i Narodnim pozorištem iz Užica, i jednom iz Bosne i Hercegovine – Narodnim pozorištem Republike Srpske iz Banja Luke). Predstavnici pozorišta su prisustvovali svim skupovima i aktivno su se uključili u anketiranje pozorišnih tehničara i menadžera, a zatim i u postupak sastavljanja spiska kompetencija i pisanje kurikuluma kurseva. Planirano je da u toku realizacije projekta bude ostvarena direktna saradnja sa institucijama koje se bave produkcijom javnih događaja u umetnosti i kulturi, a čiji zaposleni će takođe biti polaznici kurseva.

**NAJVAŽNIJI
SKUPOVI NA
KOJIMA JE
PROJEKAT**

Do sada su održana četiri sastanka konzorcijuma, koji su bili otvoreni za zainteresovane članove akademske zajednice i pozorišne radnike (u Novom Sadu, dva puta u Užicu i jednom u Kardifu). Ciljevi i aktivnosti projekta su predstavljani pozorišnim radnicima iz zemalja bivše Jugoslavije tokom trajanja Međunarodnog pozorišnog festivala „Bez prevoda” u Užicu.

**PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

Projektom „ScenTec” uspostavljena je neposredna saradnja sa pozorištima u zemlji i regionu koji su partneri u projektu, a tokom realizacije planiranih kurseva biće uspostavljena šira saradnja i sa drugim pozorištima. Kada projekat bude završen, planirano je da bude osnovana mreža i inicirana dugoročna saradnja između akademskih institucija i potencijalnih poslodavaca, odnosno pozorišta i drugih institucija koje se bave produkcijom javnih događaja u umetnosti i kulturi.

**TEKST
PRIPREMILA**

dr *Milena Krklješ*, Univerzitet u Novom Sadu, Fakultet tehničkih nauka

NAZIV PROJEKTA

SDTRAIN – Kursevi obuke javnih službi u regionu Zapadnog Balkana o održivom infrastrukturnom razvoju

KOORDINATOR

KTH – Kraljevski institut za tehnologiju, Stokholm, Švedska

UKUPAN BUDŽET

869.551,55 €

SAJT PROJEKTA

<http://www.sdtrain.info/>

CILJ PROJEKTA

Cilj projekta je razvoj programa za obuku članova gradskih uprava za oblast održivog razvoja. Posebno su naglašene energetska efikasnost gradova i izgradnja održive infrastrukture. Na projektu zajednički rade partnerski univerziteti iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore i Srbije i predstavnici lokalnih samouprava iz pomenutih država.

**NAJVAŽNIJI
REZULTATI KOJE
JE OSTVARILA DO
SADA SVAKA
INSTITUCIJA
UČESNICA U
SRBIJI**

Tokom studijskih poseta Univerzitetu KTH u Stokholmu, Tehničkom univerzitetu u Delftu i Univerzitetu UPC u Barseloni, za članove projektnog tima sa Univerziteta u Kragujevcu i Beogradu organizovani su jednonedeljni kursevi u oblasti održivog razvoja u lokalnim zajednicama. Na kursevima su predstavljani i brojni praktični primeri i primeri dobre prakse u zemljama domaćinima, a organizovane su i posete reprezentativnim projektima. Univerziteti iz Srbije su za zaposlene iz lokalnih zajednica iz centralne i južne Srbije u decembru 2013. godine organizovali radionice „Analiza korišćenja energije i mogućnosti upotrebe lokalnih goriva u opštinama” u Kragujevcu i „Indikatori održivosti lokalne zajednice” u Nišu.

KUPLJENA OPREMA	<p>Predviđena je nabavka računarske i druge prateće opreme za potrebe osposobljavanja učionice koja će tokom i po završetku projekta služiti za obučavanje zaposlenih u lokalnim samoupravama.</p> <p>Oprema će biti smeštena u prostorijama Mašinskog i Rudarsko-geološkog fakultetu u Beogradu i Fakulteta inženjerskih nauka Univerziteta u Kragujevcu i prema potrebi će biti na raspolaganju korisnicima iz ciljne grupe projekta.</p>
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	<p>Partneri na projektu su udruženja gradova i opština iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Crne Gore: Savez opština i gradova Republike Srpske, Stalna konferencija gradova i opština i Zajednica opština Crne Gore. Osim tih neakademskih institucija, u projekat su uključene lokalne samouprave sa teritorija sve tri države kao krajnji korisnici projekta te lokalni mediji koji se bave diseminacijom i popularizacijom ciljeva i rezultata projekta.</p>
NAJVAŽNIJI SKUPOVI NA KOJIMA JE PROJEKAT PROMOVIŠAN U AKADEMSKOJ I ŠIROJ JAVNOSTI	<p>Projektom je predviđeno održavanje ukupno deset radionica (svaki od univerziteta partnera održaće dve radionice), kojima će prethoditi adekvatno obaveštavanje javnosti, a tokom kojih će direktno biti promovisani sami projektni ciljevi. Šira javnost će biti obavještena i o ciljevima, rezultatima i zaključcima radionica po njihovom završetku.</p> <p>Osim toga, univerziteti koriste svaku priliku da promovišu vrednosti koje ovaj TEMPUS projekat pokušava da promoviše u našoj sredini pa su tako rezultati projekta promovisani:</p> <p>na međunarodnom savetovanju „Energetika”, u lokalnim i regionalnim televizijama u Kragujevcu, na veb-portal „Stakleno zvono” i putem drugih dostupnih internet sredstava. U broju 6/2013 časopisa za javnu politiku „Polis” biće objavljen članak prof. dr Dejana Ivezića „Mogućnosti saradnje visokoobrazovnih institucija i jedinica lokalne samouprave u oblasti energetske efikasnosti”, čiji je značajan deo posvećen projektu SDTRAIN.</p>
PREDUZETE/ PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA OBEZBEĐENJE ODRŽIVOSTI PROJEKTA	<p>Polaznicima pojedinačnih kurseva koji uspešno završe program predviđen kursom biće dodeljeni sertifikati. Univerzitetsko osoblje istražuje mogućnost dodeljivanja određenog broja ESPB bodova po kursu kako bi se osigurala održivost projekta.</p> <p>Razmatra se mogućnost da Stalna konferencija gradova i opština i univerziteti – fakulteti učesnici projekta potpišu memorandume – dogovore o saradnji.</p>
TEKST PRIPREMILI	<p>prof. <i>Dejan Ivezić</i>, Univerzitet u Beogradu i <i>Davor Končalović</i>, Univerzitet u Kragujevcu</p>

NAZIV PROJEKTA	WBCInno – Modernizacija univerziteta Zapadnog Balkana jačanjem struktura i usluga za transfer znanja, istraživanje i inovacije
KOORDINATOR	Univerzitet u Kragujevcu
UKUPAN BUDŽET	766.094,32 EUR
SAJT PROJEKTA	www.wbc-inno.kg.ac.rs
CILJ PROJEKTA	Strateški cilj projekta je da doprinese modernizaciji univerziteta Zapadnog Balkana jačanjem upravljačkih struktura i usluga u oblasti saradnje sa poslovnim okruženjem, a naročito u oblastima transfera znanja, istraživanja i inovacija. Krajnji cilj projekta je stvaranje jakih preduzetničkih univerziteta i inovativnih regiona.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	<p>Univerziteti iz regiona Zapadnog Balkana su, učestvujući u projektu WBCInno, mapirali svoj inovacioni i istraživački potencijal, čiji su rezultati prikazani u pet publikacija Kataloga istraživačkog i inovativnog potencijala. U Srbiji su izrađena dva kataloga, za Univerzitet u Kragujevcu i Univerzitet u Novom Sadu. Kao nastavak ove aktivnosti, pokrenuti su i onlajn katalogi (www.bsokg.kg.ac.rs, www.bsons.uns.ac.rs). Napredni alati za pretragu omogućavaju efikasan pregled univerzitetskog potencijala i aktuelne ponude obuka, tehnologija, istraživanja i ostalih merljivih rezultata.</p> <p>Osnovan je Regionalni programski komitet za Univerzitetsku inovacionu platformu, čiji je osnovni zadatak da upravlja platformom. Urađena je Komparativna analiza istraživačkog i inovativnog kapaciteta univerziteta sa Zapadnog Balkana u odnosu na relevantne institucije iz Evropske unije.</p> <p>Pet univerziteta WBC i pet inkubatora sprovedi su analizu TSNA (analizu potreba za obukama i uslugama), prikupljanjem upitnika na terenu. Prikupljeno je i analizirano 375 upitnika za područje Srbije.</p> <p>Radi povezivanja univerziteta i poslovnog okruženja, planirano je da se osnuju kancelarije za poslovnu podršku na svakom od univerziteta koji učestvuju u projektu. Već su spremni elaborati za osnivanje kancelarije na dva univerziteta u Srbiji (Kragujevac i Novi Sad).</p> <p>U okviru projekta WBCInno osnovan je Regionalni komitet za poslovne inkubatore i naučno-tehnološke parkove.</p> <p>U izradi Strateškog razvojnog plana za biznis inkubatore i naučno-tehnološke parkove u regionu WBC učestvovala su sve institucije iz Srbije. Plan, koji je trenutno razvijen kao radna verzija, sadrži detaljan pregled stanja i stepena razvoja poslovnih inkubatora i naučno-tehnoloških parkova u regionu Zapadnog Balkana, analizu glavnih izazova i nedostataka i predlog seta od 10 strateških mera praćenih nizom akcija podrške.</p> <p>Uparedo sa tim dokumentom, izrađena je i Metodologija za upravljanje inovacijama. Od srpskih partnera uključeni su Univerzitet u Kragujevcu i kompanija „Intranea”. U Metodologiji je dat pregled stanja u oblasti upravljanja inovacijama, postojeće mehanizme i tehnike za upravljanje, kao i da detaljno izloži koje od navedenih mera i na koji način će biti iskorišćene za izradu softverske platforme za upravljanje inovacijama.</p> <p>DataStation platforma je razvijena u prvoj fazi projekta, kao onlajn alat ne samo za komunikaciju među projektnim partnerima, već prvenstveno za finansijsko i operativno upravljanje projektom WBCInno. Platformu je razvila kompanija „Intranea”.</p>

KUPLJENA OPREMA	<p>Nabavka opreme je u pripremi. Biće kupljena uglavnom računarska oprema.</p>
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	<p>Saradnja je uspostavljena sa poslovnim inkubatorima iz regiona Zapadnog Balkana (Biznis inovacioni centar Kragujevac, „Intranea”, Poslovno-tehnološki inkubator tehničkih fakulteta u Beogradu i Poslovni inkubator iz Novog Sada) i privatnom kompanijom „Intranea” Solutions. Ona se ogleda u jačanju univerzitetskih struktura koje treba da pruže podršku razvoju postojećih i osnivanju novih poslovnih inkubatora i naučno-tehnoloških parkova, dok se sa Intraneom radi na razvoju onlajn platforme za upravljanje inovacijama.</p> <p>Uspešna saradnja je uspostavljena sa Zavodom za intelektualnu svojinu u Srbiji, Mrežom tehnoloških brokera u Srbiji, Tehnološkim parkom u Čačku, Privrednom komorom Srbije, Nacionalnom agencijom za regionalni razvoj, Fondom za inovacionu delatnost, velikim brojem preduzeća, kao i ostalim organizacijama koje pružaju podršku preduzećima iako nisu partneri na projektu.</p>
NAJVAŽNIJI SKUPOVI NA KOJIMA JE PROJEKAT PROMOVISAN U AKADEMSKOJ I ŠIROJ JAVNOSTI	<p>Sastanak Upravljačke platforme za istraživanje u regionu Zapadnog Balkana koji je održan u Zagrebu 11. i 12. decembra.</p> <p>Prezentacija projekta WBCInno i Kataloga istraživačkog i inovativnog potencijala Univerziteta u Kragujevcu, održana u novoosnovanom Tehnološkom parku u Čačku, 26. novembra 2013. godine.</p> <p>Prezentacija WBCInno DataStation platforme održana je u Rektoratu Univerziteta u Kragujevcu 25. oktobra 2013. i 18. januara 2014. godine.</p> <p>Učešće tima WBCInno na Balkan Venture forumu (19. i 20. novembra 2013. godine).</p>
PREDUZETE/ PLANIRANE AKTIVNOSTI ZA OBEZBEĐENJE ODRŽIVOSTI PROJEKTA	<p>Da bi se obezbedila održivost aktivnosti WBCInno, a naročito pet kancelarija za poslovnu podršku i deset centara koji će projektom ojačati svoje kapaciteta, partneri u projektu će zajedno učestvovati u izradi Strategije održivosti za univerzitete iz Zapadnog Balkana, na osnovu iskustava i SWOT analize, uključujući i nivoe i izvore finansiranja. Onlajn katalog istraživačkog i inovativnog potencijala pet univerziteta WBC pružiće bogatu bazu kapaciteta i efikasan alat za pretraživanje.</p>
TEKST PRIPREMILA	<p>prof. <i>Vesna Mandić</i>, Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet inženjerskih nauka</p>

NAZIV PROJEKTA	BioEMIS – Studije bioinženjerstva i medicinske informatike
KOORDINATOR	Univerzitet u Birminghamu, Velika Britanija
UKUPAN BUDŽET	1.311.110,59 €
SAJT PROJEKTA	http://www.birmingham.ac.uk/BioEMIS
CILJ PROJEKTA	<p>Ciljevi projekta su, pre svega, uvođenje novih studijskih programa iz oblasti bioinženjeringa i medicinske informatike na master i doktorskom nivou i redizajn postojećih studijskih programa i predmeta u ovoj oblasti na univerzitetima zemalja Zapadnog Balkana (Srbija, Crna Gora, Bosna i Hercegovina) na sva tri nivoa. Uz to, razvija se prateći nastavni materijal na više fakulteta, osnivaju se nove i redizajniraju postojeće laboratorije. Krajnji cilj je da studijski programi dobiju međunarodnu akreditaciju.</p> <p>Prateći ciljevi se odnose na povećanje zapošljivosti i promociju interdisciplinarnih studija.</p>
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	<p>Urađena je detaljna analizu studijskih programa u oblasti bioinženjeringa i medicinske informatike u zemljama Evrope i Zapadnog Balkana. Analiziran je 221 studijski program iz 30 zemalja. Kreirane su liste reprezentativnih predmeta sa generičkim nazivima, koje predstavljaju osnovne preporuke i standard za formiranje novih studijskih programa. Usaglašeni su studijski programi iz ove oblasti sa programima Evropske unije i postignuto je poklapanje do 90%. Mašinski fakultet Univerziteta u Beogradu već je dobio nacionalnu akreditaciju svojih studijskih programa i pravo da se smatra matičnim za tu oblast na Univerzitetu. Formirane su i specijalističke jednogodišnje studije iz biomedicinskog inženjerstva na Stomatološkom fakultetu Univerziteta u Beogradu.</p> <p>Još uvek je u toku razvoj studijskih programa i priprema dokumentacije za akreditaciju na Univerzitetu u Kragujevcu, Univerzitetu u Nišu i na Univerzitetu odbrane. Važno je spomenuti da Univerzitet u Kragujevcu radi na uspostavljanju zajedničkog doktorskog programa.</p>
KUPLJENA OPREMA	U toku je postupak nabavke opreme. Biće kupljeni računarska oprema i softver koji će moći da koriste studenti doktorskih studija i nastavno osoblje.
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	Univerziteti iz Srbije su uspostavili veoma plodnu saradnju sa neuniverzitetskim partnerima putem stalnih konsultacije o strukturi i obimu studijskog programa i studentskim praksama. Najfrekventnija saradnja je sa Kliničkim centrom u Kragujevcu, Vojnomedicinskom akademijom, firmom „Narcissus”, Lekarskom komorom Srbije, firmom „Ortodent” i Centrom za hiperbaričnu medicinu iz Beograda. Studentska praksa će biti organizovana u Centru za rehabilitaciju ECPD, u firmi „Tele Skin”, gde će studenti doktorskih studija biti angažovani na istraživanjima, i u Bolnici ORS, u koju doktoranti odlaze na praktičnu nastavu.
NAJVAŽNIJI SKUPOVI NA KOJIMA JE PROJEKAT PROMOVISAN	<p>2nd Mediterranean Conference on Embedded Computing – MECO’2013, 16–20. juni 2013, Budva, Crna Gora.</p> <p>ICT Innovations 2013 – ICT Innovations and Education, 12–15. septembar 2013, Ohrid, BJR Makedonija</p> <p>Info dani BioEMIS na Univerzitetu u Beogradu</p>

**PREDUZETE/
PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

Članovi projektnog tima sa Univerziteta u Kragujevcu učestvuju u oblasti bioinženjeringa i medicinske informatike u svakodnevnoj kliničkoj praksi u regionalnom Kliničkom centru u Kragujevcu, na klinikama za ortopediju, fizikalnu medicinu i rehabilitaciju i kardiovaskularne bolesti.

Veruje se da će tesna saradnja Mašinskog, Medicinskog i Stomatološkog fakulteta u Beogradu na izvođenju nastave iz biomedicinskog inženjerstva na svim nivoima. Kao i uključivanje nastavnika sa Elektrotehničkog, Tehnološkog i Veterinarskog fakulteta u izvođenju nastave i istraživanju učvrstiti šanse za održivost projekta.

U saradnji sa Evropskim centrom za mir i razvoj (ECPD) Ujedinjenih nacija i Balkanskim udruženjem za dermoskopiju planira se formiranje regionalnog balkanskog centra za biomedicinsko inženjerstvo, sa posebnim osvrtom na nanomedicinu i ranu dijagnostiku kancera epitelnih tkiva uz asistenciju univerziteta iz Ujedinjenog Kraljevstva, Francuske, Finske, Švajcarske i Slovenije i sa učešćem start up kompanija.

**TEKST
PRIPREMILI**

prof. *Đuro Koruga*, Univerzitet u Beogradu, Mašinski fakultet, i prof. *Goran Devedžić*, Univerzitet u Kragujevcu, Fakultet inženjerskih nauka

NAZIV PROJEKTA	VisMath – Vizuelnost i matematika: iskustveno izučavanje matematike kroz likovne umetnosti, nauku i igre
KOORDINATOR	Eszterházy Károly College, Eger, Mađarska
UKUPAN BUDŽET	955.804,25 EUR
SAJT PROJEKTA	http://vismath.ektf.hu/
CILJ PROJEKTA	Cilj projekta je da obučni nastavnike, sadašnje i buduće, kako da matematiku učine pristupačnijom, da korišćenjem interdisciplinarnih i transdisciplinarnih instrumenata zainteresuju i motivišu učenike i da matematiku i prirodne nauke učine što atraktivnijim za mlade. U projektu se, između ostalog, matematika jedinstveno kombinuje sa umetnošću i osmišljava se kako proširiti upotrebu nastavnih sredstava koja doprinose razvoju percepcije učenja i estetskog senzibiliteta. Metodologija ovog projekta, zasnovana na vizuelnoj matematici, pruža velike mogućnosti da se matematika predstavi na kreativan, zanimljiv i privlačan način.
NAJVAŽNIJI REZULTATI KOJE JE OSTVARILA DO SADA SVAKA INSTITUCIJA UČESNICA U SRBIJI	<p>Studenti iz svake od institucija u Srbiji su tokom studijskih poseta, koje su trajale mesec dana, boravili u jednoj od četiri partnerske institucije u Evropi gde su bili uključeni u određene programe koji su se odnosili na vizuelnu matematiku.</p> <p>Tim eksperata iz partnerskih institucija sproveo je dve ankete, čiji rezultati pokazuju kakvo je opšte stanje nastave matematike u Srbiji, probleme sa kojima se susreću nastavnici i učenici, na koji način se organizuje i sprovodi nastava matematike u našim školama, na koji način i u kojoj meri nastavnici uključuju vizuelizaciju, umetnost, muziku i igru u nastavu matematike, da li i na koji način koriste mogućnosti informacionih tehnologija. Anketu je obradio i analizirao ekspertski tim, a njihovi rezultati su predstavljeni na sastanku u okviru Tempus projekta.</p> <p>Svaka od partnerskih institucija je učestvovala na letnjoj školi matematike, kako organizacijom i koordinacijom učesća po deset nastavnika matematike iz osnovnih i srednjih škola iz Srbije, tako i aktivnim učesćem svojih eksperata – predavača.</p> <p>Eksperti iz četiri partnerske institucije pripremaju objedinjen nastavni materijal za nastavnike osnovnih i srednjih škola, kao i za nastavnike više matematike, koji će u primerima koristiti aplete iz aplikacija GeoGebra i Mathematica.</p>
KUPLJENA OPREMA	Kupljeni su računarska oprema i softver u vrednosti od 17.000 evra za svaku visokoškolsku instituciju u projektu (Univerzitet u Novom Sadu – Filozofski fakultet, Univerzitet Metropolitan i Visoka škola za informacione i komunikacione tehnologije u Beogradu). Oprema se nalazi u tim institucijama i mogu je koristiti svi nastavnici i studenti.
NEAKADEMSKE INSTITUCIJE I OBLICI SARADNJE SA NJIMA	<p>Saradnja sa Centrom za promociju nauke iz Beograda planirana je povodom manifestacije „Maj – mesec matematike u Beogradu” i učesćem tog centra u radu sledeće letnje škole, koja će biti održana u Beogradu u julu 2014. godine.</p> <p>Saradnja sa Geogebra centrom – aktivno učesće mladih članova tog centra u aktivnostima projekta. Matematički institut SANU je aktivan partner na ovom projektu.</p>

**NAJVAŽNIJI
SKUPOVI NA
KOJIMA JE
PROJEKT
PROMOVISAN U
AKADEMSKOJ I
ŠIROJ JAVNOSTI**

Letnja škola vizuelne matematike, čiji je organizator bio Károly Eszterházy University (Eger). Članovi tima su bili stručnjaci u oblasti nauka, matematike i obrazovanja, pre svega u oblasti eksperimentalnog obrazovanja. Osim niza predavanja, učesnici su imali svakodnevne radionice i bili su aktivni učesnici događaja: Family day (Dan porodice) – tog dana su se na više punktova u gradu organizovale radionice, u koje su na kreativan način, koristeći određene teme koje se odnose na matematiku, aktivno uključivani sugrađani – porodice, bez obzira na godine starosti. Sama letnja škola je prijavljena Zavodu za unapređenje obrazovanja i vaspitanja (ZUOV) i svi nastavnici – učesnici letnje škole dobili su po 28 bodova stručnog usavršavanja.

**PREDUZETE/
PLANIRANE
AKTIVNOSTI ZA
OBEZBEĐENJE
ODRŽIVOSTI
PROJEKTA**

U toku je konkurs za prolećnu studijsku posetu za studente koji će u partnerskim institucijama pohađati određene kurseve u okviru nove letnje škole.

Nastavnici i studenti su tokom letnje škole imali mogućnost da učestvuju u nastavničkom danu i prikažu obradu određene nastavne teme korišćenjem različitih, pre svega vizuelnih sredstava. Takođe su obučeni u korišćenju aplikacije GeoGebra u nastavi matematike. Predstavljena im je mogućnost korišćenja materijala GeoGebra centra, čiji su mladi članovi bili aktivni učesnici letnje škole i sa kojima se planira dalja saradnja.

Sami nastavnici – učesnici letnje škole su formirali svoju grupu na Facebook-u, u okviru koje razmenjuju ideje, dele korisne linkove, dogovaraju se o zajedničkim časovima, predstavljaju aktivnosti koje su sami organizovali nakon letnje škole.

Na sajtu projekta postavljeni su video-zapisi svih predavanja održanih tokom letnje škole u Egeru, a dostupni su i materijali sa radionica (u elektronskoj formi), koje nastavnici mogu da preuzmu i koriste na svojim časovima.

Nastavnici su takođe bili u obavezi da, koristeći iskustva i ideje letnje škole, pošalju svoje materijale i opise časova (najmanje dva) koje su, koristeći pozitivna iskustva, organizovali u svojim školama.

Krajem ove školske godine biće ponovo anketirani nastavnici – učesnici letnje škole u kojoj učestvuju njihovi đaci, da bi se videlo kako i koliko su iskustva letnje škole iskorišćena za inovacije u nastavi.

Studenti i nastavnici biće aktivno uključeni u organizaciju sledeće letnje škole koja će biti održana u Beogradu u julu 2014. godine.

Na sajtu elektronskog časopisa Vismath (MISANU) biće obezbeđeno objavljivanje materijala specijalno za nastavnike. Sajt je redizajniran tokom projekta.

U projekat su uključeni studenti doktorskih studija i profesori koji rade na materijalu zasnovanom na korišćenju aplikacija GeoGebra i Wolfram Mathematica.

TEKST PRIPREMIO

prof. *Slavik Jablan*, Visoka škola strukovnih studija za informacione i komunikacione tehnologije, Beograd

Tempus

Fondacija Tempus - Tempus kancelarija u Srbiji

Resavska 29, 11000 Beograd, Srbija

Telefon/faks: 011/33 42 430; 33 42 432

E-mail: office@tempus.ac.rs

www.tempus.ac.rs

TEMPUS FONDACIJA
KANCELARIJA